

ORSZÁGOS
VENDEGLŐS
SZAKKÖZLÖNY.

ORSZÁGOS
PINCÉR
SZAKKÖZLÖNY

FOGADÓ

A MAGYAR FOGADÓS-, VENDEGLŐS- ÉS KÁVÉSIPAR, A BORGZASDÁG ÉS AZ IDEGENFORGALOM ERDEKEIT KÉPVISELŐ SZAKLAP

HIVATALOS KÖZLÖNYE

az „Országos Vendéglős Egyesület”, — a „Székesfővárosi Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulata”,

— a Szabolcsi Szállások, Vendéglősök, Kézfelmunkálók és Kocsmárosok Egyesülete, — Tolnai-érmei Vendéglősök és Kocsmárosok Egyesülete, — Veszprémi-érmei Vendéglősök, Kocsmárosok és Kávésok Ipartársulata — Kácsi Szállások, Vendéglősök, Kocsmárosok és Kávésok Ipartársulata, — Eszterházi Vendéglősök, Kávésok és Tálalók Ipartársulata, — Brassói Vendéglősök, Kávésok és Kocsmárosok Ipartársulata, — Csepeli Kocsmárosok Ipartársulata, — Négyesi Vendéglősök Ipartársulata, — Pécs — Baranya Vendéglősök Ipartársulata, — Aradi Pincér Öngyógyító és Kihelyező Egylet, — Németvári Vendéglősök Ipartársulata, — Pozsonyi Pincér Öngyógyító és Menhely-Egylet, — Lévai-vidéki Szállások, Vendéglősök és Kávésok Ipartársulata, — a Szatmári-érmei Fogadók, Vendéglősök és Kávésok Ipartársulata, — Zombori Fogadók és Vendéglősök Ipartársulata, — Sárospataki Vendéglősök Ipartársulata, — Hunyadvárosi Fogadók, Vendéglősök, Kávésok és Kocsmárosok Ipartársulata, — Csongrád-érmei Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulata, — Sajóvárközi Vendéglősök Ipartársulata, — Sárospataki Vendéglősök Ipartársulata — az Érsekújvári és Vidéki Fogadók, Vendéglősök és Kávésok Ipartársulata, — a Ceglédi Vendéglősök Ipartársulata, — és a Mezőtur, Turkeres- és Ditrányi Vendéglősök Ipartársulatainak

Előfizetés: Egy évre 12 K. Félévre 6 K.
Megjelenik 1-én és 15-én.

Szerkesztő és lektortudós:
FLÓR GYÖZŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 13. sz.

Sorról-sorra.

Erőmérő. — Ahogy a főispán mondta. — Segítő erők.

Az országos vendéglős egyesület megmérte magát. Meg akarta tudni: milyen nehéz és milyen erős. Az ország legutóbbi részébe összehívott egy kongresszust, amelyre el se készült, de ideje se volt, hogy elkészülhessen. Nos és ha így körülmények közt a kongresszus nem sikerül? Hát akkor az sül ki, hogy az „Országos” csak olyan tuat-intézmény. Azonban a kongresszus sikerült. A készültség, a nagy távoltság és a rossz közgazdasági viszonyok dacára közel hatszázan voltak a kongresszuson. Ami azt jelen í, hogy a vendéglősöknek ez az országos intézménye: nagy és életerős.

Az Országos V. egyesület nemcsak fontos közgazdasági, hanem közművelődési munkát is végez. Többet. Nemzetünk legszebb kincse: a magyar nyelv fejlesztésére is kiterjed figyelmé és annak érdekében most olyasmint tett, amit tenni a jó vesztalpos Akadémiánk és nyelvészünk is elmulasztottak. A magyar-talan „szálloda” szót a tisztán magyar „fogadó” elnevezéssel helyesbíteni határozta el a kongresszus. Amiért természetesen nagy elismerés illeti meg. Vagy ahogy a marosvásárhelyi főispán mondta: Ez az intézmény fontos közgazdasági ténykedése mellett, kulturális hivatást is tölt be: tehát, minden pártólal megérdemel.

A vendéglősök maguk végezték eddig azt a nagy munkát, amely iparfejlesztésére és helyzetük javítására vonatkozik. Most már nem egyedül végzik a teendőket. A nemzetgazdasági és vendéglősi szempontból egyaránt nagyfontosságú munkában segítőtársak is akadnak. Olyan kitűnő és értékes segítők, mint dr. Fenyvessy József, a keresk. kormány főtisztviselője, aki már negyedszer vesz részt és működik hathatósan közre a vendéglős kongresszuson. S kit a Fogadó, mint legérgebb kongresszusi munkatársat szokott üdvözölni.

A nagy munka után.

Az ország vendéglőseinek színe-java, mindazok, akik vendéglős szervezetekhez tartoznak, a Marosvásárhelyi tartolt országos vendéglős kongresszuson vagy személyesen, vagy kiküldött utján voltak jelen. Kivették részüket a nagy munkából, résztvettek a vendéglősi par bajainak és sérelmeinek megszüntetésére irányuló módok és eszközök megállapításában. Nagy munkát végeztek. A tárgyszorolat csupa aktuális kérdés képezte. Nem volt egyet-

lenegy sablonos tárgy sem és nem volt egyetlenegy fölösleges szó sem az egyes javaslatok indokolásában Kongresszusaink jelentősége és színvonala esetről-esetre emelkedik. És jól esik magapillantni azt is, hogy a kongresszusok látogatói (ez volt az ötödik országos kongresszus) mindjobban és jobban beleyagorolják magukat a parlamentáris szokásokba vagy a felszólalásaikban, mint a határozatok hozatalában. És bármint legyen: a vendéglős kongresszusok tanulságok nemcsak a vendéglősök, hanem a nemvendéglős közönségre nézve is.

A közmondás azt tartja, hogy „Közmondás után jó esik a pihenés”. Nálunk ez éppen megfordultál át. A végzett nagy munka után még nehezebb munka következik. És pedig egyrészt a hozott szakszerű határozatok fogantatása, a kormány el terjesztendő javaslatok és emlékiratok konkrét rendezése és másrészt továbbépítése a szervezési munkának, hogy mielőbb egy zászló, a haladás és fejlődés lobogója alá tömörüljön a hazai vendéglős-kar minden egyes tagja. Mert egyesülésben van erő és haladás.

A kongresszus folyama alatt két előkelő ur hangoztatta is, hogy nagy kár a vendéglősiparra, hogy még nem tartozik a vendéglős társulatokhoz minden hazai vendéglős és kocsmáros és budizálógló szolgált fel mindegyik ur, hogy törekedjenek tömörülésre és egyesülésre birni valamennyi hazai vendéglőst és kocsmárát. És ez a felszólalt és budizolt két ur egyike sem vendéglős, hanem mindkettőn ösztinte barátai az ipari szervezkedésnek, az ipar fejlődésének és boldogulásának. Ez a két lértü: dr. Bernády, György Marosvásárhely nagyérdemű főispánja és dr. Fenyvessy József köztisztelthen álló osztálytanácsosa a kereskedelemügyi miniszterünnök.

Szívleljük meg az előfők helyről a hazai vendéglősökhöz intézett őszinte szavakat és cselekedjünk azok értelmében saját iparunk javára, saját egyéni boldogulásunk érdekében.

Teljesen és őszintén elismerjük ennek a buzdításnak a súlyát. Ámde akadályba ütközünk ennek a buzdításnak a gyakorlatban való értékesítésénél. Erre mód és törvényes eszköz kérünk. És éppen ez a kérdés képezte a kongresszus egyik és talán leglénvősebb pontját. A kongresszus ugyanis határozatilag kimondta, hogy kéri a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urat, hogy az új ipartörvényben vegye fel a vendéglősök, kocsmárosok, kávéosok és fogadósok társulási kényszerét. Ennek

az iparnak kulturális, közgazdasági és hazafias missziója megérdemli azt a törvényes támogatást.

Es engedtetsek meg nekünk mint a vendéglősipar és rokonszámúak érdekeinek egyik szerény szószólójának, hogy a megnevezett két urt tisztellett felkérhessük arra, hogy budiztó szavuk megvalósításához a maguk részéről nyújtsanak segítséget abban az irányban, hogy a szóban forgó ipari szakmákra mondassék ki törvényben a társulási kényszer.

ORSZÁGOS VENDEGLŐS EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLEMÉNYEL.

Közelem. Felkérjük az Orsz. Vend. Egyesület egyes tagjait, valamint az egyesülethez tartozó ipartársulatokat, hogy a hátralekös tagdíjakat mielőbb beküldjék sziveskedjenek, mert az Egyesületnek is vannak anyagi kötelezések.

Az elnökség

A SZÉKESFŐVÁROSI VENDEGLŐSÖK ÉS KOCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA HIVATALOS KÖZLEMÉNYEL.

Az Ipartársulat hivatalos helyisége: VIII., Rákóczi-ut 13. II. 20. sz. a van.

Hivatalos órák: minden hétfőn és szerdán és pénteken délután 3—6 óráig.

Jogtanácsot az ipartársulat minden tagja ingyen kaphat, ha az iránt az ipartársulat irodájához fordul.

Az ipartársulat mindennemű hivatalos közleménye kizárólag a „Fogadó” utján közöltetik.

TÁRSULATI ÉLET

Szekszárd. A Tolnai-érmei vendéglősök és kocsmárosok egyesülete* e hó 12-én tartotta r. e. közgyűlést. A gyűlés lefolyását a közelebbi számunkbán fogjuk ismertetni.

Kapovár. A Somogyvármegyei vendéglősök ipartársulata* július 4-én jubileumi ünnepelt tart tisztes tennálásának emlékére. A kapovári ipartársulatot alakulásokor szintén a most felszelen lévő vendéglősök és kocsmárk vasárnap bezárásához hasonló kérdések hozták össze és ugyancsak ez fogja júliusi közgyűlésének is egyedüli pontját képezni.

A június 3., 4-én tartott országos vendéglős kongresszus lefolyása.

A marosvásárhelyi nagy napok. — Ünneplő székelyfőváros.

Az V-ik kongresszus.

Marosvásárhely, a Székelyföld ezen mintaszerűen szép központja, vendégeit látta e hó 4. és 5-én Magyarország leg-távolabbi vidékeiről, Horvát- és Szlavon-országából, valamint Fiume városából oda-érkezett fogadóok, vendéglősöket, kos-márosokat és kávéoskat, kik kongresszusuk megtartására érkeztek oda. A kongresszus, dacára a túlrőlvi — mindössze egy hó-napi — előkészítésnek, igen kitűnően sikerült. Az előző 1910. és 1912 ki orszá-gos kongresszusok ugyan népesebbek voltak, (egyenek 9 és 1/2 száz, a másikon 1000 és félszázan vettek részt) ámde, ha az említett rövid előkészületi időt s az ennél is súlyosabb okot képező *tul nagy távolságot* vesszük tekintetbe, — a Marosvásárhelyen megtartott kongresszus az előző jobban látogatott kongresszusoknál, sokkal inkább sikerülte mondható. A Marosvásárhelyen tartott kongresszuson-különbön közel hatszázan jelentek meg. E számba azonban nincsenek belevéve a helybeliek, akik a kongresszusi résztvevők közli ugyancsak tekintélyes számmal sz-repeltek. Voltak olyanok, pl. a fiumeiek, akiknek utazása 25–26 órát vett igénybe. Azoknak a száma, akik 16–20 órát utal-tettek, a százat szinte meghaladja. S a marosvásárhelyi kongresszus nagyjelen-tőségű sikerét leginkább ez a körülmény igazolja. Egyébként ha ez a gátló körülmé-ny — a roppant nagy távolság — nin-csen, az V-ik orsz. vendéglős kongresszus résztvevőinek a száma elérte volna az 1400–1500-at. De így is kitűnően és akként sikerült a kongresszus, hogy az egy a központi vezetésre, mint a marosvásárhelyi ipartársulat vezetőire meg-lepő volt. Ilyen sikert — fenti okok miatt — senki se várt, senki se remélt. És ennek a sikernek hatását megérzik a mi ipar-unkhoz tartozók, mert az nemcsak bizo-tisága, hanem siettetni is fogja ama célok sikerülését, amelyek miatt a kongresszus rendeztetett. — A kongresszus-lefolyását és a kapcsolatos eseményeket, elejétől végig — az alábbiakban ismertetjük.

Elutazás és megkezdés a kongresszusra.

A marosvásárhelyi kongresszusra a nagy távolság miatt, többben már 1-én elutaztak, így a fiumeiek, horvát vendéglősök és egyes tudományos a 2-ik pünkösdű ünne-pen már Budapestre érkeztek, hogy innen a 2-án reggel 7 órakor utazó Budapestiekbe csatlakozzanak. A fiumeieket Roshacher Flórián társulati elnök, ottani fogadós (kinek még 3–4 nagy fogadója van a déli tengeri fűrdőknél) vezette. A felsővidékiek, Abaujtorna, Gömör, Sáros, Szepes és Zemplén megyék kiküldöttéi a főváros kiküldetésével szintén pünkösd-hétfőn utaztak el és M.-vásárhelyre 2-án délelőn érkeztek meg. Az erdélyiesiek és más közelebbi vidékiek nagyrészt szintén az nap érkeztek Vásárhelyre. Persze voltak sokan olyanok is, akik csak a haj-nali vonatokkal, vagy a kongresszus első napja délelőtti érkeztek meg. A budapesti és környékbeli, valamint a főváros-ban a Cegléd, Szolnok, Páspökkladány stb. közbeeső vasúti állomásokon a vonatra szállt küldöttek kedden este 11 órakor érkeztek a Székelyfővárosba.

A kongresszusi fogadtatás impozáns és őszinte volt. Az állomáson Marosvásár-hely színeivel díszített sátor állítottak,

mely alatt az ottani ipartársulat tagjai élen *Schweitzer* Adolt, társulati elnök üdvözölte a megjelent kártársakat. Az el-hangzott szép szavak után *Hajós* Károly központi elnök köszöntö meg az üdvöz-lést. A bevonulás a zászlósdízt öltött vá-rosha igazán lényev volt: a város ugyanis kivilágította az egész uttestet és annak frontjában álló diszes városháza összes utcára nyíló ablakait. A megérkeztek el-foglalták szállásukat és igen hamar kö-zösültek el az ismerkedési estélyre, mely a „Transylvánia” fogadó tágas éttermében éljelőkr vette kezdetét és éjfel után 2 óráig tartott.

Ismerkedési estély.

Háromnegyed tizenkettőre a Transy-vánia-fogadó telikélt az eddig megér-kezett vendéglősök egészen megtöltöttek. A vendéglősök közül igen sokan, mint régi jóismerősök üdvözöltek egymást, meg azok, akik még kongresszuson nem voltak, csakhamar megismerték egy a régi kongresszusokra járókat, mint az újabb küldötteket. Az első beszéd tárgyat azonban mindenkinél a fogadtatással kapcsolatos benyomások és tapasztalatok képeztek. Mindenkinél feltűnt és mindenki kellemesen lepett meg az ünneplő díszit öltött város s a város közönsége szives és elő-kevény fogadtatása, amelyet először is az állomás derek főnökének ama tény-beben láttak megnyilvánulni, hogy a kongresszus tagjai tiszteletre, fogadás céljából az állomás egyik szűbb helyén egy gyönyörűen díszített és kivilágított sátor állítottak. S e közvetlenségét és valódi magyaros sziveséget s előkevény-éget miként az előbb, ugy a későbbben érkezőknek mind egyformán adatolt tap-szatalni. A marosvásárhelyi kártársak meg valóban odáig voltak a messziről jött kártársaik iránt való sziveségben; minden lehető elkövettek, csakhogy az ő kedvos vendégeik és kártársaik minél jobban érezzék magukat.

Ebben a kedvos ünnepi hangulatban helyezkedtek el a hosszú asztalok mellett, amelyek egyikénél a város közéletének egy-két tagja, köztük a vendéglős iparral kapcsolatos dolgok iránt mindig megal-derklődő *Deák* Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, s a helyi sajtó tagjai már eleve helyet foglaltak. „Jó előre megszálult a helyet és itteni kártársaikkal örömmel megvartuk, míg a székelyfőváros kedvos vendégei az esti vonattal megérkeznek!” — mondta Székelyföldnek kiváló és nép-zsértü tanfelügyelője. Majd a nagy termet betöltő kellemes szibongást, öblös hang szakította meg. *Asvány* Imre állt föl, hogy ünnepi érzelmeinek egy jól sikerülő lel-közönsögtöben adjon kifejezést.

„Életünk legszűbb és örömeit ün-nepei közé számított ezeket a napokat, amelyek egyszersmint szépséges ünne-pnapjai minden vendégünknek és kosmá-rosnak. Majd beszélt arról a szép fáról, amelynek ágai az egész országot beárnyal-ják s amelynek egyik ága ide nyult ki a tündérszép Székelyföldre. Ennek az ága-ékes lombja s virágai hozták össze a vendéglősöket. Őszinte szerető szívből üdvözli, a marosvásárhelyi ipartársulat elnökét s a társulat tagjait, akik e nevezetes ünnepeit előváriszolták. Üdvözi a város fenkőlt lelki polgármesterét, aki minden módon oda kívánt hatni, hogy az

itt szőnyegre kerülő tönk dolgaitak mi-nél könnyebben és sikeresebben végze-zhessék el a vendéglősök. Szavait fohász-zeretlen lejezte be és isten áldását kérte az elemi csapásoktól annyit sújtolt szép Székelyföldre.

A poháregőség és éljenek szüntélev *Schweitzer* Adolt társulati elnök emelkeldt szözlára.

„Mindenekelőtt és ismételtelen is szeret-tel, szívünk egész melegével köszönti a kedvos vendégeket. Majd köszöntött lejezi ki az Országos Vendéglős-egyesü-letnek azon megfiszteltetésért, hogy az ő meghívásukat elfogadva, a marosvásár-helyi ifju — és ily dolgokban kivált-képen járallan — ipartársulatot bizta meg, a vendéglősipar szempontjából oly nagy jelentőségű kongresszusi munkalokat előkészítésével. Majd röviden ismerteteti az okot ami a marostardamegyei és marosvá-sárhelyi ipartársulat létesülését előidézte s fölemlíti a Fogadó szerkesztőjét, aki őt erre a tényre buzdította. Amit eddig az ipartársulat tett, az tisztán tagjai érde-kyével vagy az általános közjó kérdé-nyével áll vonatkozásban. Ezentul azonban részt kér és kíván ama teendőkből, amely-ek a vendéglősök nagy egyeteme, az egy és mindnyágy érdekét vannak hivataly előmozdítani. Társulata nevében őszin-telen köszönti a poharát emeli az Országos tagjaira és mindazokra a kártársakra, a kik a mi ügyeink szolgálataiban ily mesz-zire jöttek és fárdatlak el”.

Dr. *Gyenes* M. az Országos ügyésze visszautasítja *Schweitzer* elnök szerény-kedű szavait. Ők tartoznak köszönettel a marosvásárhelyieknek, hogy szives meg-hívásukkal módot s alkalmat nyujtottak, hogy az Országos egyesület ebben a kedvos, vendégszerető városban tarthassa a kongresszust. A marosvásárhelyi kártár-sakra örül poharát.

Dr. *Deák* Lajos kir. tanácsos, tanfel-ügyelő köszöntötte föl ezután a vendé-glősöket, akiknek dolgait így elemelté kísér-i s kiknek iparát kulturális és közgazdasági szempontból egyaránt igen fontosnak tartja. Hisz a vendéglős a legfontosabb érdekeket szolgálják, amikor helyviségeik-ben a közönséget látják el. Szerinte el-ső képzhető-e szebb egy rendes és szép tisztaszag vendéglőnél, ahol a barátságos gazda szerető gondnal és figyelemmel öröklik azon, hogy vendégeinek minden óhja s igénye a legjobban nyerjen ki-elégítést. Egy országának a kulturája, ha-ladása az ilyen vendéglőkben tünik leg-előbb szembe. És ilyen vendéglőkre van szűkség egyik legfontosabb közgazdasá-gunk: az idegenforgalom szempontjából is. Az ország vendéglősei kongresszust tartanak, amelyen az iparuk javát és fej-lesztését célzó kérdéseket fogják meg-vitálni; a fenti körébe ide; a fogadós és vendéglősipar haladását biztosító kérdé-seknek első sorába tartozik. Sikert kíván a kongresszusi nagy munkájhoz s szívből köszöntli annak részeseit, a vendéglősöket.

A kitűmő tanfelügyelő felköszöntöjték nagy éljen riadalom kísérete. Szinte óvá-ciól rendeztek a vendéglői kérdésekről oly nagy tájékozottsággal szóló kir. taná-csoknak. „Tényre de kiváló férfiak vannak itt a Székelyföldön, — meg kell választ-anni tiszteibeli vendéglőnek!” — hang-zott is a fenti is. Legjobban pedig *Meider* Ignác, a kitűmő magyar vezetője

volt mód fölött meglegye (frappiroza). — Őszintén mondatom — kezdte szavait — így még nem lepett meg hallókészöntő, pedig már volt alkalmam hallani — és mondani — jó néhányszor. Elvagyok ragadtatva a tanfolyágra az ajkáról elhangzott szavaktól, amelyek úgy állították be és úgy értékelték ezt a mi foglalkozásunkat, amint a valóságban van és amint annak tényleg lennie is szükséges. Marosvásárhelyről és annak népéről sok szepet hallottam, de a valódi szepet csak itt van módomban tapasztalni. Itt az emberek történnek nemcsak a maguk, hanem a mások dolgaival és szerető megértésével vannak a más pályán lévő helyzet iránt. Itt olyan férfiak, akiknek egészen más a hivatásuk és egyáltalán nem érdekük, hogy figyelmüket más foglalkozási térre kiterjessék. — Jóakarólag és tanulmányoszerűen foglalkoznak egyes iparágaknak gazdasági és kulturális kérdéseivel. Csak így magyarázható hogy az a nagy rokonszenv, amit a város kitűnő vezetősége és közönsége részéről a vendégfőiparhoz tartozókkal szemben tapasztaltunk. Hogy a fogadós és vendégfőipar mily fontos tényező a közzgazdaságban, azt mi gyakorlati emberek tudjuk. De tudják azt itt mások is és hogy mint tudják és ismerik; azt Marosvásárhely és Marostorda megye kiváló tanfolyágijától hallottuk. Az Isten éltesse és tarítsa meg sokáig fő a kultúra és a mi közzgazdaságunk javára.

Meider szíri nyomán lelkes eljénés hangzott föl. Ezután még László György, Kvanika Lajos, Godt Ignác stb. stb. ártette poharát a holnapra nagy munkák sikerére s az egy mindnyájan egészségére. A toastsok eléggé tekintélyes sorát *Oroszlán Gábor*, marosvásárhelyi lapszerkesztő lejezte be, aki nagy figyelmelt kellett beszédében, a Fogadóról emlekezett meg. Két óra telé járt az idő, amikor Szűcs Béla, az Országos v. egyesületi titkára föllélt és a jelenlévő kartársakat a másnapra (vagyis az aznap) nagy munkára való tekintettel pihenésre hívta föl. És dicséretre legyen mondva a kongresszistáknak, — a jóakaró figyelmeltést megfogadták és rövidesen szétosztaltak, azonban nem pihenésre, hanem egyelőre a kávéházak megtekintésére mentek.

Szobor koszorúzás.

Janus 3-ra kelve, a kongresszusi tagok a Transylvania-fogadókávéházában és a fogadó előtt gyűltek egybe, hogy ottan kiindulva, az aznap nagy munkájukat egy szép és hazafias lénnyel kezdék meg. Az Orsz. V. Egyesület tagjai ugyanis hátrán hatalmas koszorút hoztak magukkal, hogy azokkal a nagy és dicső fejedelem, II. Rákóczi Ferenc, Kossuth Lajos és Bem apó szobrát megkoszorúzzák. A vendégfőipar óra felé öt óra rendkbe verődve nagy, hosszú sorban indultak el verőni a hazafias kegyelet adóját. A hatalmas menet először a főterem — a híres Bodor-kut táján lévő Kossuth Lajos szobra előtt állapodott meg, melynek talapzatára, Asvány Imre szép beszéde kíséretében helyezték el az Országos kongresszusi tagok. Innen ismét a főteret körbejárta a nagy menet, a nagy fejedelem szobrát Gyemen Manó dr. az Országos ügyésze szavai kíséretében megkoszorúzták meg a vendégfőipar. Innen ismét a főteret körbejárta a Bem apó szobrához mentek a kongresszisták és Szűcs Béla az „Országos” titkára szép beszéde kapcsán koszorúzták meg a dicső népszerű 48-as tábornok szép emlékművét. A hazafias kegyelet dolgának eleget téve, a rel. kollegium nyitódvára vonult a

menet, ahol Marosvásárhely első fényképészé szép felvételekben örökítette meg a jelenlévő kongresszusi tagokat. A kollegiumból a kulturalatóbia mentek, ahol először villásreggeliztek, majd nemokkára a két napot igénybe vevő kongresszusi teendőkhoz láttak a vendégfőiparok.

A kongresszus tanácskozása.

I. nap.

Szerdán d. e. 11 órákor gyűltek a kongresszus tagjai Marosvásárhely díszes közművelődési palotájának ünnepélyi termében, hol a kongresszus tartott. A tagok együtt lévén, 10 tagu küldötté ment a főispán és polgármester meghívására, kik nemokkára megjelenvén, a kongresszus kezdetét vette. Mielőtt ez történt, a kongresszus tagjainak kedves meglepetésben volt részük. Ugyanis a terem karzatán elhelyezett nagyszabású orgonán eljátszották a Hymnuszt, amit a jelenvoltak állva hallgattak végig. A szép hangok elcsendesedése után Hofbauer Aurél ur a város derék és közszeretében álló polgármester a város nevében üdvözölte a kongresszust; követtké a jelenlévő miniszteri kiküldöttek, dr. Fenyves József min. oszt. tanácsos ur, a kereskedelemügyi, dr. Falk Ernő min. titkár ur a belügy- és dr. Drexler Béla min. s. titkár ur a földművelésügyi miniszter urak képviseléseiben, kik miniszterük üdvözlét tolmácsolták. Bürger Albert ur a kereskedelmi és iparkamara elnöke, a kamara nevében üdvözölte a kongresszust.

A kongresszus következőképpen alakult meg: *Diszelnök:* Bürger Albert kamarai elnök. *Elnökök:* Hajós Károly (Bpest), Schwarz Hermann (Jászberény), Szentgyörgyi Ferenc (Kassa), Meider Ignác (Fiume), Schweitzer Adoll (Marosvásárhely). *Társelnökök:* Kvanika Lajos (Nagyszében), Unzinger János (Segervár), Rechnitzer Adoll (Marosvásárhely) Budinescevis Simon (Szabadka). *Jegyzők:* Pósch Gyula (Bpest), Magyarai Dénes (Marosvásárhely), Reisch Aliréd (Nagyszében). *Előadó:* Szűcs Béla, az Országos vendégfőipar-egyesület titkára.

A megalakulás után Hajós Károly a következő beszéddel nyitotta meg a kongresszust.

Mélyen tisztelt Uraim, Kartársak!

Az ország vendégfőipar az V-ik kongresszus tartják az alkalommal. Ötöndzrő jönnék össze az ország minden részéből a kartársak, hogy tanácskozzanak a vendégfőipar iránti kérdésekről, amelyek azonban a közzgazdasági kérdésekkel való kapcsolódásuk folytán, az államra és a nagyközönségre sem lehetnek közömbösek. A főcélja pedig egy a kongresszusnak, mint ennek irányítója: az „Országos Vendégfőipar Egyesületnek” a haladás ügyének propagálása. Belekapcsolni a vendégfőipar a haladás szerkebe s oda fejleszteni és arra a színvonalra emelni, amelyen az előrehaladott államok hasonló ipar áll. Am, hogy ezt tehessük, előbb el kell tartanunk az utba eső akadályokat és nehézségeket, orvoslani kell azokat a bajokat és szerelmeket, amelyek a vendégfőiparhoz tartoznak oly elriasztó nagy számmal fogják körül. A hely, ahol ezek ma sorra kerülnek, többé-kevésbé reménytel től el bennünket féljaink sikerülése nézve. A szép székegyelőink, Marosvásárhely, ahova egy szerencsés véletlen folytán és az itteni ipartársulat érdemes vezetősége szives meghívására oly örömmel jöttünk, a műveltség és haladásnak jelel lépten nyomom mutatja és a nemes város vezértényezői részéről oly sok jóakarót tapasztaltunk, hogy az már magában is reményt és bizalmat támaszt bennünk a reánk vára-

kozó nagy és közérdekű munkák eredményes elvégzésére.

Kedves kötelességemnek tartom, az Országos Egyesületünk és kongresszusunk iránt megnyilvánult rokonszenvét és jóakarót támogatásért Marosvásárhelyi szab. kir. városnak és a város nagyérdemű polgármesterének, valamint a kereskedelmi és iparkamara nagyérdemű elnökének, a kereskedelemügyi, földművelésügyi és belügyminiszter urának képviseltesükkért, valamint a megjelent miniszteri kiküldött uraknak, ugyiszintén a marosvásárhelyi vendégfőiparúrsulatnak, nemkülönben a helybeli kartársaink egyenként és összesen a kongresszus nevében hálás köszönetemet kifejezni. Amidőn a kongresszust illetve a kartársakat: szívből üdvözölöm, megnyitom a kongresszus tanácskozását.

Bürger Albert elöljárója az elnöki széklet és átadja a szót az előadó titkárnak, ki mindenekelőtt az ügyrendet olvasta fel, amit a kongresszus elfogadott. Bejelentette továbbá, hogy 37 vendégfőiparúrsulat és 89 város és község van a kongresszuson képviselve. Bemutatja egyuttal a m. kir. Állami Közpénkés budaloki főteléghelyőségének az Országos vendégfőipar egyesülethez intézett átiratát, melyben a dicsőszentmartoni állami borpincében tartandó borárverés közli és a kongresszus tagjait arra meghívja. Ennek tudomásulvétele után a kongresszus áttért a tárgysorozatra.

Napirend:

1. A vendégfőipar helyzete általában és annak változtatására alkalmas eszközök megállapítása.
2. A későbbiben levő vasárnapra munkaszünetről szóló törvény vonatkozása a vendégfőiparra.
3. Az ipartörvény revíziója a vendégfőipar ipari védelme szempontjából.
4. Az italmérséki szőlő 1899. évi XXV. törv. cikké revíziójának sürgetése.
5. Átmeneti kormányhatóságok intézkedések sorozatának a vendégfőipar érdekében történő alkalmazása a vendégfőipar érdekében történő, de jogszabással vált gyakorlati megszűntetésére iránt.
6. Vendégfőipar közzgazdasági ügye és az államtalans drágaság. (A sorkartell és a hivatalos mértékeltetés.) (Kartell-törvény megszüntetése.)
7. A fűmelt fogyasztási adó reformálása.
8. Indítványok:

1. Szentgyörgyi Ferenc (Kassa) javaslata a Rákóczi gyálazó Székeli-féle szennyirtatóról.
2. Gyemen M. dr. javaslata a magyartalan „szőlősdar” szónak a „fogadó”-val való helyettesítésére nézve.
3. Egyéb indítványok.

Következik a napirend I. pontja.

Szűcs B. előadó az italmérséki törvényvel kapcsolatos miszériákat ösmerteti. Italmérséki törvénynek, mint a gyakorlati mutatja, egy elhibázott alkotás. A törvény egyes szakaszai kértelmének, azokba minden be- és minden kimagyarázható. A rossz törvényeket azonban a végrehajtási rendellelt szokás úgy ahogy, megjavítani. Am ez az eset az, ami italmérséki törvényünkön nem áll lenn.

Ahány pénzügyigazgatóság van, annyiféle értelmezés van annak a törvénynek. És ezt a khaotikus állapotot a pénzügyminiszteriumban az illetékes ügyosztály tudja, de mégsem szünteti meg. Azokat aztán, akik az italmérséki ügyekkel foglalkoznak, emez állapotok már régen arra a meggyőződésre juttatták, hogy nálunk az italmérséki ügyek, afele politikai ügyek. Ezzel büntetnek és jutalmaznak egyeseket. Van itt még egy szembeötlő furcsa kérdés. Az államhatárolon képviselői illetve egyes közegyei különböző hatóságok nagy szemfogatással az alkoholizmus ellen szónokolnak, a gyakorlatban pedig az italmérséki üzleteknek s a szeszgyártás alkalmának a létesítését előmozdítják. A rég lenálló vendégfőipar és a vendégfőipar haladása, telvirágása, megerősítése parancsolólag követi, hogy a pénzügyi kormány a lenálló anamillákat meg-

szüntesse. A következő határozati javaslatot terjeszti be:

Határozati javaslat.

Tekintett arra, hogy a vendéglőipar helyzetének állandó súlyosbodása következtében az ország vendéglője és kocsmárosai máris alig képesek polgári kötelességeiknek úgy a társadalommal, valamint az állam folyton fokozódó követeléseivel szemben megfelelni; tekintettel továbbá arra, hogy nap-nap után sajnos kell tapasztalni, hogy újabb és régebb vendéglők és kocsmák üzletek az évek óta már tartó gazdasági válság következtében tönkmennek, ezen üzletek tulajdonosai vagyongyűre kimerülnek s ennek következtében a kongresszusra egybegyűlt vendéglősök és kocsmárosok aggodalommal tekintenek a közeljövőbe, egzisztenciájukat a legkomolyabban veszélyeztetve látják;

tekintettel végül arra, hogy úgy a kormány, mint a pénzügyi- és közigazgatási hatóságok a legnagyobb közönységgel viselkednek ezen legnagyobb befelcsúszott gazdasági bajokkal szemben, sőt a vonatkozó törvények helytelen alkalmazásával és végrehajtásával ezeket a bajokat állandóan fokozzák;

megállapítja a kongresszus, hogy a bajok forrásait abban találja, hogy a pénzügyi hatóságok, valamint a pénzügyminisztérium korlátlanul módot nyújtanak az italmérések fölösleges szaporítására, egyes ezeknek, egyéni- és társaságok egészen indokolatlanul és szükségletlenül tömeges italmérisi engedélyekhez jutnak, mílalt a legtisztességtelenebb versengés támad ezen iparban.

Sajnálatlall állapítja meg a kongresszus továbbá, hogy a vendéglő-ipartársulatok, mint a vendéglősök és kocsmárosok ipari érdekeinek képviselői eziránti jogos panaszait és a sérelmek megszüntetésére irányuló megközelt kéréseit az illetékes hatóságok figyelembe nem veszik, azokkal komolyan nem foglalkoznak és behunyt szemmel nézik a hazai vendéglősök anyagi pusztulását.

Ezek megállapítása után a kongresszus elhatározza, hogy ebben az ügyben közvetlen felterjesztést intéz a m. kir. pénzügyminiszter úrhoz, melyben a helyzet feltárása mellett a tarthatatlan állapotok *sürgős* megszüntetését nyomatékosan kéri.

A heterogén határozati javaslatot a kongresszus változatlanul elfogadja.

A vasárnapi kocsmazárás.

Előadó a napirend 2-ik pontja ismertetésére tér át. Előadja, hogy az idei vendéglős-kongresszus *sürgős* összehívását részben a kereskedelemügyi minisztérium által megkötődött és „ipari munkának vasárnapi szüneteléséről” szóló törvénytervezet okozta. A miniszter ur ugyanis *sürgős* véleményét kéri az Orsz. vendéglős-egyesülettől. Ha nem akarjuk, hogy nélkülünk és véleményünk nélkül a törvénytervezet mint törvényjavaslat a törvényhozás elé kerüljön, s ha az akarjuk, hogy a törvénytervezet egyes intézkedéseire elleni nyomafékos kifogásainkat az illetékes helyre juttathassuk, hogy azok ott figyelembe vettessenek, — akkor nem lehetünk másként tenni, mint az orsz. vendéglős kongresszust *sürgősen* egybehívni, a törvénytervezet ezen *egyedüli hitvány* fórum előtt lefolyalmi s a kialakult véleményint — mint hazánk vendéglős-iparosainak véleményét — a kereskedelmi kormány tudomására hozni. Mielőtt a törvénytervezet érdemleges ismertetésébe bele kezdenék, szükségesnek tartottam ezeket előre bocsátani. Előadó ezek után ismertetette a törvénytervezet egyes sérelmes szakaszait, úgy amint azokkal lapunk előző két számában is foglalkoztunk. Ennek befejezésével a következő határozati

javaslatot terjeszti be és ajánlja elfogadásra.

Határozati javaslat.

A kongresszus veszélyesnek tartja a vendéglőkre, kocsmákra, kávéházakra nézve a *vasárnapi munkaszünetéről* szóló *új törvénytervezet*ek ezen iparágakra megállapított rendelkezéseit. Megállapítja, ha a tervezet 1. §-nak 7. pontja, a 3. § 1. bekezdése, valamint a 11. § egész szövegétse változatlanul törvényerőre emelkednek, az valóságos megdőlő lesz a hazai vendéglősök, kocsmárosok és kávéosok egzisztenciájának, mert amig egyrészt a tervezet a vasárnapi szünetet határozott formában kiterjeszti a kocsmákra, addig másrészt jogot látják biztosítani a törvényt végrehajtó kormánykarral, hogy a vasárnapi szünetet rendeltel után kiterjeszthesse általán minden italmérisi üzletre, tehát a vendéglőre is.

Megállapítja a kongresszus továbbá, hogy dacára annak, hogy a tervezet 3. § 1. bekezdésében a vendéglőt és kávéházat kivonja a tervezet 2. § szerinti korlátozásból, nem lát semmi biztosítékot arra nézve, hogy nem fogják-e a tervezet 1. §-nak 7. pontja szerinti a 2. § rendelkezéséhez képest a szünetet rendeltel után kivétel és megkülönböztetés nélkül az összes italmérisi üzletre kiterjeszteni.

A tervezet 14. §-ának szövegéből megállapítja a kongresszus, hogy a pálinkamérések előnyben részesülnek a kocsmával szemben, holott különböző okoknál fogva szükséges volna a tervezet 2. §-ában említett szűnnapokon a pálinkamérést az üzlet minőségére való minden tekintet nélkül, elfiltálni.

Mindenképp fogva kimondja a kongresszus: 1. A hazai vendéglősök és kocsmárosok mint adózó polgárok a leghatározottabban tiltakoznak a törvénytervezet 2. §-ában megállapított szünetelési napoknak vendéglősök, kocsmárosok és kávéházakra leendő kiterjesztése ellen, mert az a korlátozás nemcsak az érdekelteket érinti, hanem az üzletek túlnyomó részétől a *felőrlalni* napokat, hanem egyáltalán kiszámítatlan anyagi kárt okozna magának az államkincstárnak is.

2. A kongresszus csatlakozik ebben a tekintetben az 1914. évi április 28-án a Horvát-szlavonországi vendéglősök és kocsmárosok Zágrábban tartott gyűlésének határozatahoz, azt teljes egészében magáévá téve, *sürgősen* felír a kereskedelmi m. kir. miniszter úrhoz, hogy a Magyar birodalomintegy 100.000 korlátlan italmérisi üzlete érdekében ezt a sérelmesnek jelzett intézkedéseket vegye ki a törvény-tervezetből és ne terjeszse ki az ipari munkának vasárnapi és ünnepnap szüneteléséről alkotandó törvény rendelkezéseit a kocsmára, vendéglőre és kávéháza.

Ladizna Győző (Brassó) szól a tárgyhöz. A javaslat törvényre valóvá válnása különben a határozati vendéglősök véleményét suttantán sőt, soknak egzisztenciáját tenné tönkre. Az előadói javaslatához hozzájárul. Egyben javasolja, hogy aki pálinkaméréstől folyamodik, annak nehezteltés meg, hogy sör- és bormérisi engedélyt kapjon. *Bérgér Herman* (Kisvárd) előadónak a pálinkamérés és fogyasztásra vonatkozó észrevételeivel nem ért egyet. Mások a viszonyok — szerinte — városok és falu-közöskögekben. Náluk különben legfőként a pálinka képezi a közép fogyasztási italát. Ott sört, bor vagy kéveset isznak. A pálinkafogyasztásnak ennélfogva inkább kiterjesztését mintsem megszüntetését ajánlja.

Schwarz Herman (Jászberény) azzal a különbséggel ajánlja a határozati javaslat elfogadását, hogy azt ne csak a kereskedelmi, hanem a pénzügyminiszterhez is terjesztek föl. Had vesszen össze föltötte illetve a törvénytervezeten a két miniszter, akiknek ha egy is, de mégis ellentételek a nézetek.

Simkó Vilmos (Érsekújvár) a nyitra-megyei egyes részekben divó pálinkafogyasztást ismertet. Megnevez egyes járársokkat, ahol a pálinkaivás odáig fejlődött, hogy a közönséges bundapálinkák levestőlból kanalizava fogyasztják az alsóbb osztályhoz tartozók. A tornóci főszoelgábiró, az Országos V. E. és Érsekújvári vendéglősök ipartársulata együttesen tanácskoztak és gyűben és a tulságba vitt pálinkafogyasztás megállítására céljából a főszoelgábirónak azt a javaslatát fogadták, hogy a *pálinka kímérésnek* vasár- és ünnepnapokon való szünetelése rendelkeztesse el. A vendéglők és kocsmák vasárnapi zárására nézve is ezt a megoldási módot ajánlja. Mondassék ki a pálinkamérés és fogyasztásnak nevezett napokon való szünetelése, ellenben a bor- és sör-fogyasztást semmiféle megszüntetésre nem korlátozza.

Fuerstein Herman (Beszterce) helyesli előtte szöveket, amelyeket még azzal kíván kiegészíteni, hogy a vasárnapi zárás a szalócs-szerű italmérisékre (butéliaivás) is terjesztésék ki, tekintet nélkül arra, hogy az engedélyk bor, sör vagy pálinkamérésre terjed ki.

Dósi Henrik (Sóvár) a sárosmegyei kartársak üdvözléltet tolmácsolja. Majd töhozza, hogy náluk olyan speciális viszonyok vannak, hogy csak vasárnap csinálnak kocsmái fogalmat, mert a lakosság egész héten el van foglalva. Mitűn a bor és sör drága, náluk inkább pálinkát fogyasztanak. Ha a pálinkamérést vasárnap korlátozzák, úgy attól kell tartani, hogy egyáltalán nem loznak fogalmat elérni. Föltérül a kérdés, hogy nem-e volna célszerűbb, ha ezt a kérdést nem bolygatnák? Elvárja a kongresszus vezetőségétől, hogy azt a körölményt, hogy ők a pálinkamérésre rá vannak szorulva, figyelembe loják venni s valami oly módot loznak találni, mely őket a károsodástól megóvja.

Vörös Antal (Mohács) a pálinkamérések és a butéliaivás üzleteknek vasárnapi zárvasztást követeli. Annak nem volna értelme, ha a termelőket adómentesen egész vasárnap italt mérhessenek.

Steinfeld Ernő (Füzessabony) nem osztja egyes kartársaink a pálinkafogyasztásra vonatkozó nézetét. Mi nem azért jöttünk ide messze vidékről, hogy azt határozzuk, hogy maradjon minden a régiben, hanem azért, hogy iparunk *feljárdésának* alapjai lerakjuk. Nem a rosszat konzerválni jöttünk ide, ellenkezőleg; a rosszat ki akarjuk küszöbölni és *jobbalt* akarunk teremteni. Ahogyan most van, — úgy nincsen jó. Én őszintén bevallom, a pálinkánál jóval többet keresek mint a borsnál, pláne most, mikor a bor oly drága. Azért mégis azt mondom: szoktassuk le a magyar embert a bundapálinka ivásról. Én ilyen kérdésnél nem a zrebemt félttem, hanem bizonyos magasabb szempontokat tekintek. A magyar ember legyen zardag, józan, erős és egészséges és ne a pálinka rabja. Évt testben ép lélek lakik, és ha olyan polgári lesznek szép hazánknak, mint amilyenek én öhajtok, akkor jöhetnek éjszakraól vagy ketelőről ellenünk, minden érdektől nélkül úgy verjük ki innen őket, hogy még a pipánk tűze sem alszik ki! — mint azt Petőfi énekelte. Nekünk haladni, fejlődni ki s ezért elfogadom a határozati javaslatot. Még külön fölökem a kartársakat, hogy hassanak oda, hogy vendéglők a bor és sörivást szölkjék meg. Egyben itt ünnepélyesen megfogadom, hogy haza évt nyomban megkezdem a környékemen lévő kartársak szervezését, (Elnök itt félbe szakítja szöveket, hogy a tíz per ellétt s a szervezés kérdése más pontra tartozik).

Helvig János (Csíkszereda). Hogy a vasárnapi zárást kizárólag a pálnka, szatcsó sfb. ily kimerőkre lehessen alkalmazni, illetve hogy a pálnka fogyasztának ily módon való csökkentését keressék tudjuk vinni; erre nézve a bor és sör olecsobá tételét ajánlja a kormány kiküldötti figyelmébe. Tőrekedjen erre mindenképen a felsőbb körök; ezzel a kérdés nemcsak a vendéglő ipart űzők és a közönség fontos érdekei szempontjából, hanem az állam javára is a leghelyesebben oldható meg. A határozati javaslat elfogadását ajánlja.

Az enklókt közben **Schwarz Herman** veszi át.

Friedman Dávid (Maroshévíz) a pálnka-mérés megszórásán olyan értelemben, amint azt egyes kartársak hangzották, nem tartja megengedhetőnek, mert ez soknak nagyon is létkérdésbe űtőzik. Náluk és Erdély több olyan részén, ahol erdőirtások és fagmegmunkások folyának, az erdei munkások csakis ezt az italt fogyasztják. A régi állapotokat ő se nem tanácsolja foglyatni s az ily nyomós szempontokat a vezetőség figyelmébe ajánlja.

Paulovics Srećko (Zágráb) mindenekelőtt a Horvát-Szlavonorsági vendéglők szövetsége ügyét illetően szól. Azután tölemlti, hogy az „Országos Vendéglő Egyesület” vezetőségével az ő Szövetsége annak idején a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény tervezetét legragulták és egységes állásfoglalásban állapodtak meg. A horvát szövetség már április 28-án megtartotta a törvény tervezet ellen a tiltakozó nagygyűlést, amelyen az Országos egyesület kiküldöttje is részt vettek. Hőviden esetleg a horvátországi vendéglők szervezési viszonyát; ők már belátják, hogy enklük — szervezettek és tömörítés nélkül — semmire se lehet jutni. Ajánlja ezt a magyar kartársaknak is. Az egy életbevágó kérdéseknél csakis az erők egybeftmóritése és kifejlesztése lehet cél érni.

Eldóadó rellékták az elhangzottakra, majd fölolvassa a hődmozvásárhelyi küldötték által benyújtott indítványt, mely azt kívánja, hogy vasárnapokon legfeljebb az istenisztelekek által legyek zárva a vendéglő és kocsmázatok. — Eldóadó ilyen megalkuvó javaslatokat nem ajánl, mert azoknak végre is a vendéglők vallják kárukat. Ajánlja az általa beterjesztett határozati javaslat elfogadását.

Emlök fölühására a kongresszus a határozati javaslatot elfogadja.

Következik a napirend 3-ik pontja.

Az ipartörvény revíziója.

Eldóadó ismerteti az ipartörvény revíziójának kérdését. A most érvényben lévő ipartörvény ezéllt 30 évvel lett alkotva. Ezen idő óta sok változás történt az ipar terén. Megváltozott az ipari viszony, a gazdasági helyzet és munkás viszonyok. De megváltozott a vendéglőipar viszonya is. Az első változás, a regálé megváltásának a következménye, az lett, hogy a vendéglőipar a pénzügyi hatóságának is alá lett rendelve. Így aki ma vendéglős akar lenni, annak az iparhatóságától és a pénzügyi hatóságtól is engedélyt kell szerezni. A jelen törvény szerint vendéglői iparengedélyt kaphat mindenki (akár tanulta, akár nem ezt a mesterséget) tekintet nélkül arra, hogy magyar honos-e, vagy — van-e vendéglői létszámbesítés. Ugyanez a pénzügyi hatóság a folyamodótól még külön követelt a magyar állampolgárság kimutatását, több hatóság véleményét sat. Sat. Hogy aztán ez a két

ellentétes törvényi nyelvi helyzeteket, milyen állapotokat teremtenek a gyakorlatban, mindnyájan tudjuk. Vannak vendéglők, kiknek iparengedélyük van, de italmérési engedéllyel nem rendelkeznek. Az első az 1884. évi XVII. t.c. alapján megszerezte, de az italmérési engedélyt az 1899. évi XXV. alapján megtagadták. Vendéglői ipart italmérés nélkül pedig el nem lehet képzélni: de nálunk olyan is van. Az italmérési engedélyt bizonyos esetekben el lehet vonni: a *vendéglői iparengedélyt* az ipartörvény 155. §-a értelmeben soha. Ennek a következménye azután az, hogy a vendéglő-iparengedély tulajdonos italmérési engedély nélkül mérni az italt s a hatóságunk nincsen módjában azt megszüntetni. Több ilyen fura eset felsorolása után beterjeszti a következő határozati javaslatot:

Határozati javaslat.

A kongresszus mindenekelőtt megállapítja, hogy mindaddig, míg az italmérés ipar úgy szervezeti mint iparvédelmi szempontból más elbánsáns részesül, mint a többi iparág, ipari fejlődésről, korszerűségről szó sem lehet.

Ezen megállapítás következtében, hivatkozással a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 1907. évi 18135—IV. a számú leiratára, kéri a kongresszus a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urat, hogy a revízió alatt álló ipartörvénybe mint a hazai vendéglők és kocsmárosok határozott közikvánságát vegye fel a következő rendelkezéseket:

1. A korlátlan italmérésre szóló engedély kiadása azon módon mint a vendéglői iparengedély, az iparhatóság hatáskörébe utaltatik.

2. Korlátlan italmérés engedélyt egyáltalán csak az nyerhet, aki az iparhatóság előtt ezen iparágban legalább is 2 évi gyakorlatot képes kimutatni.

3. A fogadó (szálloda), vendéglő, kávé és kocsmá-*ipar* egyetemes iparstületbe szervezendő, kötelező belépéssel, iparstületi jogokkal és kötelezésekkel ruházhatik fel.

4. Minden korlátlan italmérés engedély kiadása előtt, valamint minden üzlet-átbértelezés esetén az egységszerű szervezeti szabály iparstület véleményezési és felelbezési joga biztosítottatik.

A kongresszus az itt felsorolt 4 pontra nézve utal az osztrák ipartörvény rendelkezéseire, melyek a vendéglő-iparra űdvösnek bizonyultak, annak fejlődését úgy kulturális, mint iparpolitikai, valamint közgazdasági szempontból — lenyegesen elősegítették.

A kongresszus egyuttal az kérelemmel járul a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr elé, hogy az ipartörvény revíziójára összehívandó szaktanácskozásra kegyeskedjék az Országos vendéglő egyesületet is, mint a hazai vendéglők és kocsmárosok egyedül hivatott ipari érdekképviseletét, meghívni.

Schweitzer Adolf (Marosvásárhely) szól elsőnek a tárgyhoz. A szakéletben előforduló anomáliákat és visszaéléseket ismerteti, amelyeknek megállítás céljából a határozati javaslat 2-ik pontját akként kívánja megváltoztatni, hogy csak az kapjon engedélyt, aki szakgyakorlatát munkakönyvvvel tudja igazolni. (Helyeslés).

Berger Herman (Kisvárd) szerint a képesítés kérdése talukon — és különösen nálunk — nehézsébe űtőzik és ő nagyon megfogja magát gondolni, hogy ezt a javaslatot elfogadja vagy sem.

Schweitzer A. megnyugtatói igyekszik a tölszóló kartársat, hogy ez a javaslat megjelölő jogokat nem akar bántani. Az aggódkó Berger erre megnyugtatók.

Andrók Károly (Torda) az utódási jogra nézve vannak agályai; az enklök erre nézve tájékoztatja és megnyugtatója.

Schulmeister Gábor (Szászváros) az ipari képesítés kérdésének megoldásával több fejlettség kíván bevinni az iparba; szükségesség látja, hogy az új pályavélők legalább is négy polgári iskolát végeztek legyenek.

Elnök tölteszi a határozati javaslat elfogadására vonatkozó kérdést. A kongresszus, Schweitzer módosításával egyhangúan elfogadja.

Következik a napirend 4. és 5-ik pontja.

Az első italmérés törvény.

Eldóadó mielőtt a tárgyszorozatet eme pontjait ismerteté, szükségesnek tartja előre bocsjátani, hogy a pénzügyminiszterium, noha a kongresszust elő is bejelentették és erre meghívották, képviselőt nem küldött s a vonatkozó beadványt — úgy látszik, az iratárba helyezte. Az Országos Vendéglő Egyesület, mely az itt hozandó határozatok az egyes miniszteriumokkal közölni fogja, módját fogja ejteni, hogy ezt a pénzügyminiszter urnak sérelemként külön bejelentse. A pénzügyminiszterium képviselőjét sajnálattal nélkülözzük tanácskozásunkon, de ennek dacára tárgyaljuk ezt a pontot, hiszen az italmérés törvény ellen van a vendéglőknek a legtöbb passzusok! — Eldóadó ezután részletesen ismerteti a különböző visszaéléseket, a korlátolt (butaféls) italmérési engedélyket, a Rohrich és Brecher, Jellinek, Stern és Pollák, továbbá a Cell Frigyes-féle tömeges italmérési engedélyeket; fölhozza, hogy a pénzügyminiszterium italmérés ügyosztálya a vendéglők jogos érdekeinek a megvédésére nem fejt ki olyan tevékenységet, mint a milyent az államnak a legnagyobb előzfőtjei jogosan elvárhatnak. A következő határozati javaslat elfogadását ajánlja:

Határozati javaslat

(a 4. és 5. ponthoz).

Szakkörökben már régóta megállapított tény, hogy az italmérésről szóló 1899. évi 25. t.c. több rendelkezésben nem felel meg a gyakorlati élet követelményeinek. Nem felel meg már annál fogva sem, hogy magát az italmérés ipar gyakorlatát is a pénzügyi igazgatóság engedélytől teszi függővé, holott ennek az iparnak nyilvánartás, ellenőrzés és engedélyezése épny tartozik az iparhatóság hatáskörébe, mint bármely más iparág.

Megállapítja a kongresszus, hogy a pénzügyi hatóságok az italmérési engedélyk kiadásánál nem mérlelik kellőképpen, hogy vajjon helynyálvók-e a tömeges engedélyk kiadása, közszükségletet képez-e az új engedélyk nyakra-főre való szaporítása és amellélt anyni korlátolt és kismértékben való kimerés, valamint „saját termés” címen italadési engedélyt adnak ki, hogy nem kellenek ezek visszaélést és törvényelleneséget előzfőtteni, észrevenni, noha nyilvánvaló, hogy ezek az üzletágak jogtalanul és törvényellenesen nemcsak a korlátlan italmérés űzieteket, hanem magát az államkincstárt is nagy mértékben károsítják.

Ezen tényekre való hivatkozással sürgeti a kongresszus az 1899. évi 25. t.c.-megfelelő módosítását, ami iránt kérvénytel fordul a m. kir. pénzügyminiszter űrhoz.

Addig is azonban, amíg a hivatkozott törvény revíziója sörre kerül, rendelteti után átmenetileg a következőkért kéri a kongresszus intézkedéseket a m. kir. pénzügyminiszter űrtől:

1. Korlátolt italmérsi és kismértékben való átírásútitásra bizonyos meghatározott időponttól kezdve a pénzügyigazgatóságok engedélyeket egyáltalán nem adnak ki, letelezés esetén a pénzügyminisztérium hagyja jóvá az elutasító határozatot. Ha ezen üzlettel tulajdonosában változás áll be, az átírásútitásra vonatkozó engedély nem ruházassék át az üzlet új tulajdonosára.

2. Uj korlátlan kémérsi engedélyek kiadása előtt a pénzügyigazgatóságok kötelezessenek a területre nézve illetékes vendéglős és kocsmáros ipartársulat véleményét beszerezni és ha a vélemény elutasításra szól, dacára ennek azonban az engedélyt a pénzügyigazgatóságok mégis kiadják; a véleményező ipartársulat felelősségi joga rendezetileg biztosíthatassék.

3. „Saját termés” kis mértékben (palackokban) való eladásának engedélyezése előtt a termék mennyiség hivatalosan állapítandó meg, mely megállapításhoz az engedélyezés helyére illetékes vendéglős és kocsmáros ipartársulat két tagjának közreműködése biztosítandó. Az engedély csak a termék helyére szólhat és az elárúsított mennyiségről több ízben ellenőrzendő törvényesről nyilvántartás vezetése rendelendő el.

4. A kibocsátandó miniszteri rendeletben kimondandó, hogy városokban minden irányban számítandó 200 méteren belül, ha ott vendéglős vagy kocsmá má már van, újabb engedély egyáltalán nem adható ki.

5. Pálinkamérsi jellegű bírú üzletnek, valamint az ugynevezett „söntés”-nek bor- és sör kismérsére engedély egyáltalán nem adható, ilyen üzletet minőségének megállapítására a területre illetékes vendéglős-kocsmáros ipartársulat bízandó meg.

6. Fogyasztási adó-bőrleőknek, szesz-, sör- és pálinkagyárosoknak saját nevükre szólóan csak egy italmérsi engedély adható ki. Ha beigazolást nyer, hogy az itt említettek közül melyik neve alatt, a hatóság feltevéseivel egy vagy több italmérsi engedélyt nyertek, a vonatkozó engedélyek hivatalból azonnal bevándoló.

7. Sör-, bor- és szeszkereskedők italmérsi engedélyt egyáltalán nem kaphassanak. Más névre szerzett ilyen engedély hivatalból azonnal bevándoló.

Az 1899. évi XXV. t. cikk 3. §-ának 2. pontja 3. bekezdésében említett üzlethez az alkalmazására csak vendéglősök és kocsmárosok övezgye, ha az italmérsi üzlet fenntartási akcja és a vendéglős-szülők hátramaradt kiskoru gyermekei nyernének jogot, ha t. i. akár a gyám, akár a gyámhatóság az üzlet folytatását szükségének tartja, ugyazintén az a vendéglős és kocsmáros, ki hosszabb betegség miatt üzlethezétől alkalmazni kénytelen.

8. Körök, kaszinók, egyesületek, közművelődési szervezetek, szövetkezeti üzletek stb. kizárólag csak arra nyernének engedélyt, hogy saját palackokban, csak saját tagjaiknak adhatnak italokat. Beigazolt visszaélések esetén a vonatkozó italmérsi engedély elvándoló.

9. Mindazon esetekben, a hol akadályok nincsenek, a pénzügyigazgatóságok kötelezessenek a korlátlan italmérsi engedélyeket 30 napon belül kiadni. (Mert az eddigi eljárás szerint a késedelmes elintézésnek az a lát-szata van, hogy a haza-vona csak azért történik, hogy az illető folyamodók többször lehesse megbírságotlani.) Uj italmérsi engedély kiadásánál a folyamodók közül első sorban a szakképzett egyének részesüljenek előnyben.

Dr. Müller Herman társulati ügyész (Nagyrszeben) nagy készséggel szól hozzá a tárgyhoz s a tapasztalt visszaéléseknek valóságos garmadját tárja a kongresszus elé. Az érdekes adatokkal telt beszéddel a közelebbi számunkban

hosszabb cikk keretében fogunk foglalokozni.

Lacina Győző a szatócseok, korlátolt kímérők stb. boltos-engedélyekkel foglakozik akiknek az italmérsé csak mellékes hasznuknak képezi. A törvényes és a sok visszaélést kiküszöbölő megbeszárporitások ajánlja a kongresszus figyelmébe.

Schulmeister Gábor a finacsággal kapcsolatos tärhetetlen állapotokról szól, aminek ilusztrálására a saját esetét hozza fel. Innen-onnan két és fél év óta tulajdonosa a szárszavórsi Központi-fogadóának s a vendéglős italmérsi engedélyt még most se kapta meg. Ezt a botrányos részét a kérdések különösen ajánlja a vezetőség figyelmébe.

Berger Herman a 200 méter távolságot — egyik tärlettel a másikkoh — hosszuknak írta. Amire nézve ezuttal

Fuerstein Herman (Beszterce) tájékoz-tatja és nyugtaltja meg. Egyben a kongresszus engedélyt kéri, hogy ezen tárgyhoz egy hosszabban kifejtett indítványban terjeszthesse be véleményét.

Ezután a határozati javaslatot egyhangulag elfogadja a kongresszus.

Előadó ezután a kongresszust üdvözölő tärivatokot olvasta föl:

Soproni vend. ipartársulat; Kismartoni v. ipart.; Ceglédrei: Csigi Izidor; Budapest: Kirchenknopf Imre, Bischof Pál; Komárom megyei vend. ipart. Horváth József előző; Siak: Vimposek Milán; Kassa: Abaujtonamegyei ipart.; Klausner. Fogarasi vendéglősök nevében. Dávid E.; Gyimesbükk: Golbán Péter; Mezőtur: Lachner Albert az ipart. nevében; Siófok: Cservenyi Ferenc; Budapest: Gessler Sigrigdy udvari szállító; Zagybáb: Vukits István; Horvát-szlavonorsági vendéglős szövetség nevében; Schmidt előző; Beregszász: Mayer Vilmos.

Az üdvözölő tärivatokat a kongresszus köszönet mellett, általános éljenzéssel vette tudomásul.

Előadó ezután bejelenti, hogy a kongresszus tärivatu uton megbízást kapott a Jüzesabonyi „vasutasok”-tól hogy Steinfeld ura, az ottani állomás vendéglőse a kongresszus vigyázzon, hogy „épségben kerüljön haza”. Előadó nagy derűltség közt indítványozta, hogy a kongresszus vállalja el ezt a megisztelő megbízást és helyezze nyomban felügyelet alá Steinfeld kartársunkat. Élénk tapsval vállalta a kongresszus ezt a missziót, már csak azért is, hogy a komoly munka mellett egy kis derűltségre is legyen alkalom.

Ekkor már télháromra járt az idő. Előnk a kongresszust föllüggeszti és folytatását másnap délelőtt 10 órára helyszájtja.

Közebed.

— A Bürger sörgyár megleltése. —

A kongresszusról a város által adott diszebére mentek a vendéglősök. Az ebédet a Transylvánia fogadó kitünő konyháján állították elő és e fogadó színháztermében volt terítve hátszúra. A nagyterem három órára rövidesen teljesen megtelt kongresszistákkal. Ezeken kívül résztvettek az ebéden a kormány kiküldöttei, a főispán, polgármester, meg néhány előkelő megyei és városi személyiség s a helyi sajtó tagjai, akik Oroszlyán Gáborral az élen szintén derékszan kivették a részüket a kongresszussal kapcsolatos munkálatokból. A Juliána erőfeszít pont három órakor — amikor az ebéd kitűzve volt — szolgálatlótól, amit aztán a pompás balatoni fogas, majd a javaslelet-féle sülték és különböző finom szárszavók gyors egymásutánban következtek. A diszebé válódí, megszokott fűszé-

rezése, a főlköszöntök sem maradtak el. Ezeknek ezuttal kiváltképen gazdag sorát Bernády főispán kezdte el, aki a királyra mondott főlköszöntöt. Holbauer polgármester, a minden közérdeklő mozgalmaknak lelkes barátja, városa kedves vendégei tritette poharát. Szentes Béla, az „Országos” népszéri tükirra mondott aztán általános figyelmet kelő főlköszöntöt. Utána dr. Gyemes M. az „Országos” ügyése, majd dr. Fenyvesi József miniszteri oszt. tanácsos, a mi kiváló „kongresszusi muakartásunk” (most már negyedszer vesz részt vendéglős-kongresszuson) mondott igen tartalmas főlköszöntöt. — „A vendéglős- és fogadóipar valamennyi tagj szeretének ebben a szép tärborban látni. Tömörüljenek egybe mentől nagyobb számban — mondotta — mert így nemcsak előbb vihalják ki jogos érdekeiket, de a kormánynak is könnyebb alkalom adódik, hogy a fontos iparhoz tartozók kérdéseit minél előnyösebben intézhesse el” — Pavlekovics Zreosok horvát kiküldött, majd Schweitzer Adolf tár.-előnk, a fumei Meider Ignác, Ásvány Imre, Zselenszky Gábor (Kézdivásárhely), Csengey Sándor, Kortásy Lajos stb. mondtak érdekes főlköszöntöket, amelyeknek vége majd a szürkületti időbe nyúl. Felhátra tájban lett vége a diszebének.

A kongresszisták ezuttal a Bürger-sörgyár megleltése mentek. A hatalmas telepen, a régi helyén épült új sörgyárban mind azt beigazolva látták, amit a Fogadó multriki számában ismertett és mutatott be. A közebed alkalmával különben már megleltették a gyár kitünő produktumát s így a kongresszus tagjai nemcsak a Bürger-gyárban látottakról, hanem a gyár sörtermekéről is a legjobb véleményül voltak.

II-ik (befejező) részt követő számunkban hozzuk.

Kincsesvárosi históriák.

— Tärsulatok alakítása.

Furcsa tärsulati alakulás hírt vesszük a kincses városból. Fészl József, ki a nemrég átvett ottani Newyork fogadóra, a gazdasági viszonyok újabb alakulása folytán, társas céget alakított — vendéglős ipartársulatot szándékozva létesíteni. Olyképen, hogy annak elnökségét, tükir-ságát, ügyészségét, szóval a vezetőségét a társas cég képezte. Tükirának ugyanis a líát tette meg. Ügyésznék pedig líának egyik líta barátját. A tükirai állás 2000 korona évi fizetéssel s komtemplálva.

Hogy a komikum teljes legyen, a tagjái díjat 36 (mond harminték) koronában állapították meg. Fészl — idős és ifjabb — tervei közt állna az is, hogy pincéret csak olyant eresztenek be a kincses városba, aki fogadalmat tesz és kötelezi magát, hogy a nyugdíjgyelnekek örökre tagja lesz. — Az alakuló-féle értekezletre meghívták Nagy Gábor a széleskörben ismert fogadóst és Gráf Jánost, ottani régi vasuti vendéglős. Kozlovárnak e tekintélyes szakférfiai meghallgatták Fészl urékat, átnézték a terveit, ám az alakulásba csak oly feltétellel voltak hajlandók belemenni, ha az alapszabályokat líáni fogják, mieleőt fölterjesztik. Fészl urék át is küldték az alapszabályokat Nagy Gáborhoz, de oly parancsokból meglegyással, hogy azonnal tessék átvonalni. A kiváló szakember persze meglepődött ezen a módon, s mert ép abban a pillanatban más fontos dolgok végeztet, az iratokat közvetítő szolgálatnak szembelkezésére bocsátotta Fészlék szabályait. Gráf János kartársunkhoz azonban még líy módon

sem köldték át a — paksamétát. Hogy ezt az operétszerű társulat-alakulást, a központi és kisebb üzemek sem tekintik másnak, mint a fel emelt vezetők egyének és Kolozsvár többi számottevő szakértelmei: ez abból látszik, hogy az ügyről mint „Fészék-ék társaságáról” tesznek említést általában.

Ezekkel szemben pedig megemlíthetjük, hogy Kolozsvárt fényleg van folyamatosan és pedig komoly mozgalom társulat alakításra. Ezt azonban nem „Fészék-ék”, hanem olyan egyének intézik, akik nem a saját személyük előléte tolasa, hanem tisztán az ipari érdekek szempontjából dolgoznak a szervezet létrehozásán. Erre az alakításra a jövő bő folyamán a Központból (Orsz. V. E.) is többen fogják leutazni.

KÜLÖNFÉLE KOZLEMENYEK

Az esztendő fele lejár. A Fogadó időszámításával június 15-vel eljárt egy fél-estendő. És ezzel lejárt előzetési ideje azoknak, akiknek előzetési idejük december 31. illetve január 1-vel kezdődik. Az első félve lejárásával tisztelettel le-kerjük fenti l. előzetéseinket, hogy esedékes díjaitak sziveskedjenek beküldeni. Azokat, akiket az elmaradt előzetési díjak behajtására levél útján kérj a szóltató a kiadói hivatal, szintén kérjük a tartozásuk kiegyenlítésére. És ezenkívül mindenki kéri, hogy a Fogadót terjesztjen és minden kártársnak ajánlani sziveskedjenek. Előzetési pénzek a Fogadó kiadói-hivatalának Bpest, VIII. Rákóczi-ut 13. sz. küldendő be.

Kimaradtak. Mai számunkból idő-és térszűke miatt a *Kongresszus lefolyását* ismertető közleményünk fele részét, — és pedig az érdekesebb rész — a jövő számaradati. Ungvácskymaradt: „Kongresszus történelmi”, „Látogatás egy híres fogadónál” s a Szeptember-tele „Evés és ivás története” című több nagy-és kisebb közlemény, amelyek mind július 1-5-ői számunkban jelennek meg.

HYMEN IREK. *Páncél György* volt marosvári helyi legutóbb orosház fogadók kártársunk elfegyverezé. Simonffy Árpádé szülő Marja Jánára utazott. Szászregényből.

Szilágyi Ede kapovári vendéglő üzemeltetését leányát, Emmust elfegyverez *Spitzer Sándor* cukorárny tisztviselő Eszékéről.

Gábor János Budapesti-országi vendéglő leányát *Gizellát* elfegyverez *Tóth Antal* Budapestről.

Rotschler Sándor a szilagyomlyói nagyvendéglő tulajdonosa e hónap 7-én között *frizet Bertziller* Elza urleányát.

A magyar bor Fiumében. Az 1913. évi statisztikák kimutatás szerint a múlt évben Fiumében 20 260 hektoliter bort szállítottak, ellenben Dalmáciában 419,13 hektoliter. Megemlíthető azonban hogy ama nagy mennyiségű bort nem Fiumében fogyasztották, hanem legnagyobb részt tranzitú áru volt, vagyis onnan a kikötőből tovább szállították. A dalmát boroknál 7/8-át részét — átlagosan véve Magyarországba szállították, míg a tenammarad mennyiség Fiumében lett elfogyasztva s az olélelmiszerekkel ellátó hálózatok a Fiume magyar borszállítói mellett csekély kivétellel exportáltak. Amennyiben a fiumei fogasztási adóügy modern rendezését nyerne, úgy a helyi fogyasztásnál a magyar boroknak sikerrel lét lehetne vetni a versenyt a dalmát borral, így azonban a fogasztási adó-tételek ennek a célnak nem kedveznek.

Az újult Törley. Vendéglő-kongresszus s ipari-üzemek alakalmával, tudvalevően az iparunkkal összeköttetésben álló gyári-és más cégek is megszokták jelenni. Teszik pedig a nagobb cégek ezt inkább tiszteletből, míg a kis és kevésbé előkelő cégek azért, hogy maguknak reklámot csináljanak. A Marosvári helyi múlt lefolyó orsz. vendéglő-kongresszus szintén több céget jelent meg. Jelen volt a Törley pezsgőgyári cég, amelynek igaz-

gatóságá különben egy esetben sem szokta elmulasztani az aktívusan való részvételt vagy tisztelet-levél-t adni az ottani, kiküldi valamelyik főtisztviselőjé tájékoztos végett. Ezt tette a jelen esetben is erdélyi képviselője, az ismert és nagy-tekintélyű *Dr. Pászti Béla* újrat, aki a kongresszus jóval megelőzőleg át is utazott Kolozsvárról *Schweizer* Adolf elnököt Marosvárra hívatva. Mit utazott a viszonyokról tájékozódott, a kongresszus pedig elcséjára elküldött egy sereg pezsgőt. Teték ugyancsak más cégek is, de csak olyepen, hogy a *küldöt 30-30 pezsgőre* pezsgő-tervezet bizonyos elismegőztatást is vártak. (Ezt várta a Látte cég ügynöke is, akinek ivi mennyiségű pezsgő garányát azonban egyszerűen vissza utasította az illetékes, s csak hosszú utanjárással „előnézési-levél” iránt engedte meg a mennyiség részvételt). — Mikor pedig a diszbeál alkalmával a pezsgőt jutottak, *Fuskás Béla* meglepetve tapasztalta, hogy mindössze 25—30 Törley bontottak s a kormány kiküldöttéi, valamint a megye és város vezetők is az ekközé asztalánál álltak, más asztalokhoz se helyezték egy fa íveg Törleyt se. Utána járt a dolognak; hába, nincs Törley. Elűnt a Törley. De hova, merre tint? A rejtély okát végül is a marosvári helyi ipartársulat érdekes elnöke, *Schweizer* Adolf újrat megvonta a Látte cég ügynökét két kisegítő pinczérel összerasztos s ezek állítottak a behűtött Törleyket a hűtő szekrények mögé. De a túrpisság idején kiderült. — Ez eset kapcsán különben csak konstataim óhajlik a fenti cikkben, és az a józoni írtet versenyt. Ami pedig mindennél jobban azt látszik igazolni, hogy mennyire kicsiny az elajta cég a Törley és más ivó s az előkelő céhez képest.

Rend és tisztaság a vendéglőkben. Lát csak még se panaszkodhatnak a vendéglők és az egyéb rokoniparhoz tartozók, hogy nem gondolnak velük a felsőkörök. Gondolnak biz, sőt tán többet is, mint kellene. Alig van pár éve, hogy a legelőbb rendőri hatóság oly rendelt kapcsán tette tisztelettel üzemleinkben, hogy a sűtemény papírhalókba bújatandók, hogy azokhoz semmi földi szintet se tapadhaszon az emberi ujjak útján. Egy évszinc annak, hogy a Budapest főváros okos alpolgármestere hivatala a s-és paprika-szörökkel rendelté el az asztalokra rakni, arra való tekintettel, hogy a kolera és egyéb bacilusok ne fészkelhessenek a nyílt tartók s-és paprikák közé. Mikor pedig az emberiség becses egészségének ügye ilyen alaposan megóvatott, még egy-kétversen kopogtatnak nálunk ilyen előkelő hatósági körök, míg végül aztán oly magas megfizetéshez jutottnak, hogy ökegyelmessége, maga a Miniszter ur tekintettel be elvált portánkra. Úgy tudniillik, hogy a kereskedelmi miniszter egy a tisztaság kérdésével kapcsolatos rendelkezést tett és pedig olyepen, hogy a városok hatóságait fölhívta, miszerint azok a vendéglőkre vonatkozó szabályrendeletet egy-névely pontokkal egészítsék ki és az ekként kipótló szabályrendeletet küldjék föl hozzá. Megjelölő a kiegyesztést szolgáló pontokat és pedig ezekben:

— Az étkezőhelyiségek (vendéglők kávéházak, kávéemerek stb.) tulajdonosi helyiségeikben a vendégek számára könnyen hozzáférhető helyen kémosásra használható, lehetőleg folyó csapall ellátott, mosdókészüléket leltatitani kötelesek. — Az alkalmazottak az evés-és ivószközöket tisztán kezelni tartoznak, eltilatván attól, hogy a poharakba azokkal vizzel való megöltésénél és a tálcákra való elhelyezésénél, ujjakkal áleenyuljanak.

Lát ezek ama pontok, amelyek a mi üzletünkre vonatkozó szabályrendeletek hiányosságait fogják pótolni. Hogy azonban fognak meg fölledezni hiányokat és hogy nem állnak meg emez pontoknál, az olyan biztos, mint kétszer kettő négy. Mert hogy gondolnak ránk és törődnek a mi iparunkkal a magasabb tényszerű. Bár csak az a ipari serelemleink is így történének.

Erőst megnegző. Kolozsvár szőlőskertés ismert és főhírnévű *Károlyi, Kikaker Boldizsár* kártársunk május 26-án ünneplte *házaságának* 25 éves évfordulóját. A szép ünnepléi alkalmával az

Béleti személyei egy igazi kertészművelődési egyebek között gyönyörű rózsaszokor járult a jubileum főnök és főnöké elé s azt Borbál Lajos főpincér szép üdvözlő beszéde kíséretében nyújtották át. Kikaker Boldizsár és neje és alkalomból a városból és egész Erdélyből az ismerősök és jóbarátok tömegeinek nagy szármal keresték föl jókíváncsúkkal és üdvözlőkkel.

Nyári vigalom. A szásvárosi vendéglők ipartársulata tagjai e hónap 15-én déltán három órától táncsal egybekötött nyári vigalmat rendeznek. Vigalmi jege személyenkint egy kor, családjege 3 korona. A tisztá jövedelem részben az egylet alapja s részint a városi szegény alap javára fordítatik.

A husz éves Balaton. Ilyen című műsorok közelményünkbe egy kis hiba csúszott be. A régi szép multu kávéházak ugyancsak ilyen idős és nagy kedveltségűek örvendő alkalmazottjairól: *Spitzer Vilmos*ra ugyanis tövesen egy történet említték, hogy 60 ékeör. Amin aztán egyes rósszámjü vendégek s ezek közt az ellenéki újságírók azonnal kapok és ha valakiről értesítést kívántak, csak a kétekré VIII bét hittatták a telefonhoz. „Kérem Vilmos ur kétekré telefonhoz”, — hangzott az minduntalan. A további félreértések kikürelése végett a teves köztél azzal igazított helyre, hogy VIII bét (Spitzer Vilmos) már régebben amolyan helyettes üzletvezetőnek tekintik a Balatonban és ha a kétekré telefonhoz azzal azért azért, mert egy helyettes üzletvezetőnek kötelessége mindenké meg a kétekré munkát is végezni.

Egy gazdag ország. Nálunk Magyarországon csak néhány millió hektoliterre — és nem többre — rug a bormérés és borlogasztás. Ezzel szemben Franciaországban 26 millió „*alambor-termet*” muat ki a hivatalos becslés, 1913-ból. Huszonhat millió hliter csak az alambor; hát az igazi bormérés mennyi lehet és mit jövedelmezhet. S leginkább ennél a kérdésnél tünik ki, hogy mily gazdag ország az a Franciorszag! És hogy mily kicsi és szegény a mi országunk ahhoz képest.

APRÓ IREK. — A fogadóknek megiltották, hogy a náluk lakott vendégek névsorát lapokban közzétek. De nem nálunk, hanem Bajorországban, ahol több családnapunk volt már nagy családi kellemetlenség az a megiltás, — hangzott az minduntalan, persze nem egyedül, ami aztán a lapokba és az onnan a valódi életárok tekintete elő került. A dolog megértéséhez tartozik, hogy Bajorországban nincsenek ugyanevűet *találók fogadók*, mint Budapestben, hanem megiltás szana, természetesen a besző főpincér. Hopfner F. sieni vendéglőből följelentette *Spanik O.* főpincéret meg a többet számolt a vendégeknek. — *»Az ilyen »hadertlampok» nemcsak a vendéglőket és az idegenforgalmat teszik lónké, hanem a magunkat is, — hangzott az minduntalan, és végül nem lesz kinc »számla!« —* fakadt ki a bíróságán a panaszos koszmáros. A bíróság azonban bizonyítotték hiányában följelentette a főpincéret. — *Tango és köszvény.* Megirta a Fogadó, hogy mi csúf és jáfáletlen dolog az a tango, (Átkarok a »bocsi-tekint» műtrühdarab! Most pedig kiálti hogy nemcsak csunya, hanem ennél is rosszabb mert nyavalyát terjeszt. Böhm Feliciano berlini orvostudós a napokban mutatta ki napnál fényesebben, hogy a tanzóval szemben a tango nemcsak a magunkat, a koronát, nagobb értékű dohánymérget, régi pénzeket és az élekmárból kenyeret, valamint ezenkívül több rábaneműt. A betöréket a rendőrség keresi.

Vendéglőbeles — fizetés nélküli főpincér. Az észeki „*Drau*” újság egyik minapi száma azt közölte, hogy az ottani Central-fogadó gazdája 20 koronát levont a fizető-pincér övadékából, mert a vendégeknek többet számított a fizetésnél. A 20 koronát aztán egy ottani jótékonyági együletnek küldte el. Hát ami ezt ezt tényt illet — írja E—T tudósítónk, — ez csak helyeseltető, mert egy rendes főpincérnek ugyancsak nem tartozik teendőhöz a tudva való többet számítás. Azonban van ennek a dolognak egy másik oldala is. A jelen esetben ugyanis az a helyzet, hogy az itteni Centralban 2000 korona övadéka van a főpincérnek, naponta kint leszámlál, körülbelül 120 korona kiadása van, fizetése ellenben nincsen. Tehát ez a viszony nem hozhatja magával, hogy az a

fizetés nélküli főpincér lit-ot és még nem engedett uton keresen alkalmai jövedelme szaporítására? Mindenesetre ezt a kérdést is jó vala tanulmány tárgyává tenni, mielőtt az élele esetet nyilvánosságra hoz valaki, — mondja a tudósító. Kinek pedig ezaz okoskodásban is va valami igazság.

GYÁSZOVAT. — *Fekete Vince* fővárosi vendéglős kartársunkat és nejét mély gyászba döntötte kis leánykájú elviesése, akit 18 hónapja korában ragadtól el az épenzet. Az ártatlanság tetemesése é hónap 11-én történt nagy részét mellett.
Aldás és béke poraira.

NYILT-TER.

E rovat alkülnöket nem feladás a szerkesztőség.

Szökött tanonc.

Felhávis a kartársakhoz.

Kaszinó-fogadó tületemből Kakkics Sándor nevű pincéranconluc, kinek szerződéses idejéből másfél év va még kitöltetlen, megszökött. A szökött tanonc annak rendőri körözése ellenretelt. Földkerem aotnak, akit a tanonc börtölt tudják, sziveskedjenek az selem tudatni. Ha valaki a kartársak közté, esenleg alkalma volna, a cim köldetésre szinte és azért is kérem, mert ez esetben ő is büntetésnek van kitéve. Eger, 1914 június hó.
Simegh Géza
Kaszinó-fogadó

Hirdetmény.

Hajdunánás város tulajdonát lévő **Boeskaivendéglő** 6 egymásután kövekzei-évre és pedig 1914 október 1-től 1920 október 1-ig a folyó év augusztus 9-ik napján d. e. 10 órakor a város-háza nagytermében nyilvános árverésen haszonbérbe adatik a legjobbhat igazgérnek. Az árverési feltételek a köz-igazgatási iktató-kiadó hivatalban megtekinthetők.

Kelt Hajdunánás város képviselőtestületének 1914 június 1-én tartott közgyűléséből.

Csohány

polgármester.

Nyilvános bucsu.

A szombathelyi t. vendéglős és kávév utrakölti valamint kartársaimtól, de különösen azoktól, akiket a fővárosi közügyek személyesen nem lehetett alkalman találkozni, értenem bucsuzom el. Szombathelyről, ahol őt és fél évig voltam, fájó szívvel távozom, de éltet a remény, hogy a kedves gyöngyösparti metropolisba lesz még alkalman visszatérni. Keltárás üdvözlettel Szombathely 1914 június hó.
Kutárá Gyula
Kereszt. Tisz. köze. főpincér.

Eladó omnibusz.

Nyolc személyre való s jókiváran léteő kocsit leaszott — Omnibusz (Társas kocsis) igen alcsón eladó. Járóok Károly kocsigyártó! Szombathely. 3 5

Figyelmeztetés.

Két hónap passzér urra hívom fel a t. kartársak figyelmét azzal, hogy az illetőkről vagy tartóközökből helyükről ha tudomásuk van, sziveskedjenek engemert értesíteni. Az eset ez: Dr. Ernst v. Müller tanár Leipsigből, mindig pénzt várt, de sehase kapott és végre is 80 kor. tartozás háttérpénzével megszökött. A másik pedig, ki több pincéret is becsapott, nemcsak engem, Klein Károly Bicséből; cégje egy auto-motor egyt. Ez az artember is meggyott Szekondalmán. Kérem a rótku való mielőbbi értesítést és hogy kikéi óvatok legyen e főm passzerekkel szemben. Gálóc, 1913 június 12. Ujváry Mátyas
„Narvay” Igadó főpincér.

Üzletvezetés, — könyvelés.

A szakmában teljes járasságú! biri egyén, ki busszabb ideig mint szállodai üzletvezető volt alkalmasában, szabonpincéri állást keres, hol egyszerűsámd a könyvelést is elvégvezn.

Sörcsarnokot

elbármódsra. Cim a kiadóhivatalban 1-3

ÜZLETI HIREINK.

Figyelmeztetés. Azon előfizetőinket, kik a „Fogadó” a megjelenés napján nem kapják meg, kérjük, sziveskedjenek a kiadóhivatalig egy levelező-lapon értesíteni.

Jó-horok. A mult év rossz időjárás következtében alig volt szőlő, ahol 16 bor termett volna. Kivétel képez a „Visonta” és a Mátrahegylajai Szőlőtelepek Borterékétől r. társ., melyek új borai minőség tekintetében még az eddigi termést is jóval fölülmúlják.

Cegléd a jöhírű Nemzeti-fogadót megvette **Filóp J.** Károly, ismert főpincér és volt fővárosi vendéglős. Filóp kartársunk új üzletét teljes ujjonnan renováltatta és rendeztette és ünnepiesen a mult hó elejével nyitotta meg.

Eszéken (Oszajek) a Centrál-fogadót megvette **Ozánic** Alajos, az ismert orsovai Ozánic Ferenc fogadó fia. Az új tulajdonos üzletét még a mult hónap elejével átvette.

Szilgyósonyán a városi nagyfogadó bér-lő Rolschild Sándor és lársa a társas viszonyt megszüntették és az üzletet **Rolschild S.** kartársunk egymaga vette át. Ugyanekkor az agilis gazda a nagyszabású üzletét egész ujjonnan renoválta és rendeztette be.

Sörökári hírek. — **Schuszer Mihály** a Grassalkovich-utca 96. szám alatti Wolf Júl-éle vendéglőt megvette, azt ujjon berendezte és ünnepesen a mult hónap elejével nyitotta meg.

Hobiz János ugyancsak a Grassalkovich-utcaban lévő Rütigetel-féle vendéglőt vette meg, amelyet egész ujjon renoválta és berendezte a mult hó közepéig nyitott meg.

Maroshevizen a „Maros”-fogadót megvették **Fischer** és **Waits** volt főpincérek. Kartársaink az üzletet teljesen átalakították s ugy a szobákat, mint a kávéházat és éttermet fnyves berendezéssel szerelték föl. Az ünnepélyes megnyitás é hónap elejével történt.

Brener János ismert kartársunk a Kérész-u. 22. sz. alatti Kaintz-féle vendéglőt átvette. Brener gazda ujjon berendezett és jó magyar konyhájával szép lendületbe hozott üzlete az erőművészek és a pincéri kar tagjainak is találkozó helyét képezi.

Aradon a Pannonia-fogadót és éttermet ismert tulajdonosa, **Sebestény Mór** kartársunk teljesen átalakította és ujjon rendeztette. Az ünnepélyes megnyitás a mult hó 1-én történt.

Kolozsváron az Erlurt (Rártz-féle) éttermeket **Bodor Márton** kartársunk az ottani Kispá-vendéglő jöhírűve gazdájja megvette s azt július elejével fogja átvenni. Erlurt kartársunk pedig a Nagy Gábor-féle Központi fogadót fogja átvenni.

Balázs János előnyvesen ismert főpincér a marosiudási vasuti vendéglő bereltét nyerte el. Az átvetél 15-én történt. Új vendéglős kartársunknak kívánunk sok sikert.

Tusnádfürdőn a Kristo-féle fogadót és vendéglőt **Zombory Sándor** ismert kartársunk kibérelte. Zombory gazda szakavatottsága és kitűnő gazdasszony neje vezette jó magyaros konyhája az ujjon rendezett egyik jöhírét és menét bihozásjja.

Erdély egyik legzsebb és legnagyobb gyógyhatású fürdője a Marosközélemgyében lévő **Görgényközösi** (Zsábonica) jódartalmú sósögyfürdő. Már a régők által is kedvelt fürdő, a szászorsémi vasúddal-mástól félóránnyá félór alkalban elérhető magas hegyincfalok, kiterjedt cser-és fenyérfenyéség tövén fekszik. Amilyen kitűnő levegője s áratlan gyógyhatású fürdője, ép oly kiváló vendéglője, amelyet **Groz Frigyes** fogadós a szászorsémi vendéglős övtt miniszert sekedőbe. A vendéglős kitűnő ételeknek mérsékelt az ára. A fürdőutazók ne hagyják ki programjukból a Görgényközösi fürdőt.

Új név, új üzlet. — **Altstáder** Nándor ismert fővárosi vendéglős kartársunk nevét belügyminiszteri engedéllyel **Kaszásra** vándoltotta. Ugyancsak a VII. Dob-utca 1. szám alatt egy csinos berendezésű vendéglő léle-

tet létesített és azt „Kaszás-borház” címen nyitotta meg ünnepiesen Kaszás kartársunknak az alkalomból gratulálunk és sok szerencsét kívánunk.

Nagy Sándor volt fővárosi vendéglős Kolozsváron a Korona-kávéházat megvette Nagy kartársunk a régi üzletet egész új és modern berendezéssel szerelte föl és új „Magyar Világ” címen a mult hó elejéig nyitotta meg ünnepiesen.

Gyergyószentmiklóson a Zóna-vendéglőt, házzal együtt, örökáron megvette **Puskás Bálint** ismert székelyföldi, volt gyergyó-dírtól vendéglős. Puskás kartársunk új üzletét egészen átalakította, ujjon berendezte és ünnepiesen május elejéig nyitotta meg.

Szegedi paprika. Valódi édes nemes rószapaprikát küld **Horváth Ferenc** paprikás, Szeged, amely paprika kellemes íz és szép színt ad az ételnek. 5 kg-os postacsomag kg-ktint 30 kor. 20 fill. Gulyás-(csip) paprika kg-ktint 2 kor. 80 fill. Tescék próbarendelt tenni. Alaptáva 1906. Árjegyzék és minta bérmentve.

Gáger János a veszméri Korona-fogadó vendéglőjének volt főpincére Budapest é IX., Mester-utca 13. sz. alatti Leyrer-féle vendéglőt átvette s azt ujjon berendezve, é hó 2-án nyitotta meg. Új ven-

ILONA ARTÉZI ÁSVÁNYVIZ

!!! LEGJOBB — LEGOLCSÓBB !!!

A főváros VI-ik kerülete

legnagyobb forgalmu utcán **40 éves polgári vendéglő** eladó. Jelenlegi tulajdonosa 20 éve bírja az üzletet és tekintélyes vagyont szerzett rajta. Kiszárolag kimerültség az oka az üzlet eladásának. Az üzlet ujj fővárosi mint vidéki üzletbernekn megfelel és bátran ajánlható. Cim a kiadóhivatalban.

Profétához

címzett „Sörcsarnok és étterem”, Szabadnák, bérre vagy kezélesbe azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítást nyújt **Szuwajczits Orsád** tulajdonos Szabadnák.

Eladó fogadó (szálloda)

Nagy vasuti gőcponttal rendelkező felvidéki nagy forgalmu városban egy ugyancsak jóforgalmu fogadó (szálloda) **teljes befegyés miatt** jutányosan és kedvező feltételek mellett eladó. Az üzletben **étterem, sörcsarnok, kávéház, 6 szállószoba, szép nyári kertihelyiség, kuglyázó, jégverem** (mely tele van jéggel) stb. szükséges helyiség. Az üzlet elad 250 hektó sör, 100 hektó bork és igen **nagy mennyiségű kávéházi ital, Veltólar** 12.000 (tizenkétezer) korona. Cim a kiadóhivatalban. 1-4

300 hektoliter

jánosihalmi vinum izingli bor, kisebb mennyiségben is eladó. **Gárdos Vilmos** Budapest, IX., Bándar-utca 17.

Bereg megye székhelyén

a piacféren, egy 12 év óta fennálló szálloda — sorokház — **26 szobával, étterem és kávéházzal**, nagy kerttel (fedett szaleth) nagy kocsma stb. szükséges részekkel — **hálalettel miatt** — eladó. Az egész üzlet, ugy a szobák mint a kávéház é étterem ujjonnan vannak berendezve. **Eladási ár:** nygyvezére korona. **Évi bér:** hatvezet kor. Cim a kiadóhivatalban.

Néhány szakértői vélemény

Frohner Hotel Imperial, Wien. A „**Kristály**“ asztali vizet vendégeink kellemes íze miatt kedvelik.
Rüling, igazgató.

Restaurant Carl Hiller, Berlin NW. Unter d. Linden 62-63.

A „**Kristály**“ ásványvizet vendégeimnél igen kedvelt és szállítmányaink mindig a legjobb állapotban érkeznek meg.
Louis Adlon, tulajd.

The Savoy Hotel, London. A „**Kristályforrás**“ ásványvizet kitünőnek taládom úgy tisztán magában, mint borral vegyítve
Henry Prüger, vendégfős

The Splendid Hotel Ostende. A „**Kristályforrás**“ ásványvizet a legkitünőbb és vendégeimnek legkedveltebb asztali vize, melynek hírneve túlhaladta az összes eddig ismert vizeket Ostendében.
Charles Vásárhelyi, igazgató.

Ő cs. és Apostoli kir. Felsőge Udvari Gazdasági hivatala, Wien.

A „**Kristályforrás**“ igen kellemes ízű és üdítő italnak találatot.
Franz von Worlitzky, cs. és kir. udvari gazdasági igazgató

Hivatalos vélemények.

**Budapest székesfőváros vegyészeti és tápszer-
vizsgáló intézete** a „**Kristályforrás**“ ásvány-
vizet *tiszta*, bomlási anyagoktól egészen
mentes és chemiai szempontból *egészséges-
nek* minősítette.

Az állami bakteriologiai intézet a „**Kristályfor-
rás**“ vizet tisztának és kifogástalannak mi-
nősítette.

Dr. Rigler Gusztáv, a kolozsvári egyetem egész-
ség-tanára, az 1902 XII. magyar balneo-
logiai kongresszuson a forgalomban levő
különböző ásványvizeknek *bakteriologiai*
szempontból történt vizsgálatáról tartott elő-
adásában *legtisztábbnak* a „**Kristályforrás**“
ásványvizet jelentette ki.

A magyar kir. tud. egyetem vegytani intézete
a „**Kristályforrás**“-t *nagy mélységből fakadó*
állandó összetételű, igen tiszta, magnesium
hydrocarbonatos ásványviznek minősítette.

Az Országos Magyar kir. Chemiai Intézet meg-
állapította, hogy a „**Kristályviz**“ igen tiszta
magnesium hydrocarbonatos ásványviz.

A magy. kir. Belügyminiszter 1906 március
6-án kelt 22882. számú határozatából. A
„**Kristályforrás**“ közegészségügyi szempont-
ból *minél élvezetű kiilünő* és rendkívül
értékes.

Az Orsz. Közegészségügyi Tan. a „**Kristály-
forrás**“-t *helyes és tisztán* való kezelése
folytán a külföldön való versenyzésre más
ásványvizekkel hivatottnak minősítette.

Evezdeczek óta egy a fővárosi, mint a vidéki jobb szállodák, vendéglők és kávéosk szállítója a
Löwenstein Mihály utóda **Horváth Nándor** — cs. és kir. udv. szállító cég —
 Főüzlet: Budapest, Vámház-körút 4. és Kishíd-u. 7.
 Filialtelek: Svábhegy, Garat Lóvós u. 7.
 Alapítva 1864. Csemegéárúk (sajtok.) Kávé. Italok. Saját érdekében kérjen árlapot!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Amint a előzőkben, akár a huszár (mostanra levélbe) választ nem kapnak, jelez rovatunkban találhatják meg a felváltó névlistát — Csak az előfizetőknek valószínű.

Erdély. Nem komoly az az ügy. Egy család akarja a földet nyélté tenni, azért megkérdezték, hogy magyarázunk-e nekik a törvényi szabályokról, vagy állást foglalunk. Úgy ezt, mint a további olyan eseményeket kérem figyelemmel. Üdv! — Cs. I. Sárvár. Ha híreim esetében má' befutott, kérjen az intézőről egy bizonyos összegű kikötést. Az intéző az befutott összeg után 50—60% -ot fog adni. Ha azután a kölcsönt megkapta, szívesebben a további ítéletet. — D. Felusz. Hát kérjük, mi ilyen kérdésekben nem bocsájtsunk. Mi kevésbé se bánjuk, hogy kinek mi a fogalma a divatról s hogy Önnök vagy másnak mint előgúli ki írtak a boci-és tehen-ruháiról (aminek ezt a viselést általában nevezik). Különbösen is az izlés fölött nem lehet vitaközlés. Kívívő a Fogadó Balambér-bogyereket, aki fölöttelen nyilatvánia nézetét s alighanem olyformán, hogy megcsináljon nem illik a férfiaknak a "rózsa" bajusz, éppogy nem áll jól a hölgyeknek a má' boci-ruha módj. — V—K. Sajnálhatja is, még pedig nagyon. Szébben sikerült kongresszust még nem láttak, mint a moszvársárbai. Az ünnepeknek pedig, melyek a kongresszus kapcsán folytak, le kell minni, hogy megcsinálják a kongresszus előkészítési munkáit. Azt a csekély akadályt el kellett vón hárítani és leutazni a székesföldre. A kívánat kérdésre kelő tájékoztatást a kongresszus lefolyását ismertető közlések nyújtanak. Könyvek keltettek. Üdv! — V. Keese. Mint a Balambér, mint a Fogadó bogyereket ismeri mindenki. Mi is. Abonyi. Nagyon gonosz májvak azok a vasutak. Kossz hírt akartak kelteni szegény Sinek, noha pedig a legkomolyabban részt vett sőt kére is miközött a kongresszus tanácskozásán. De jól fogják a levét megenni, mert a Dicsőbogyevék alján szőlő pompás belfelőlől meg se lesznek a kinyalva általa. Ha csak meg nem fizetik. Az ok. A tordai hasadéka beesett, nem valószínű. Különbösen az egésznek az a zengés vasutak is akik. A többi kérdésekről nincs tudomásunk. — Új kocsma. Mindenképpen közzé kell tenni. Kérjen részleteket, ha helyi kérdésben — az ottani rendőrkapitánytól. — K. P. Zenta. A "megsemmisítés" nem a szobán lévő tájképek lapokra vonatkozott, hanem a kevésbé értékes litu-lomokra. Azokat már csak a rajtuk

lévő közlések miatt is szükséges megőrizni. Üdvözlét! — F. G. Ezek. A beklüdtöt csejtről megemlékezünk. Azonban helyesen tették volna, ha a kérdéssel kapcsolatos értesítést annak a helyi lapnak is beklüdték volna. — H. O. J. Sopron. Olyan szak-könyvről sajnós, nincs tudomásunk. Ha a Fogadó kiadásában megjelenő nagy szak-könyv és új (három nyelvi) "Életrajz" megjelenik és körülbelül meg fog felelni annak, amit Ön elgát. — L. B. V. Vahók stb. No és aztán hol a fitynyitábe maradtak a közlelőbe címek? Vagy talán egy a levegőben épült legújabb fogadóban méltózatnak alkalmazásban lenni? — Sz. S. Erre tulajdonképpen külön szabály nincs és a létező ilyen ítélet. (Tiszántul és innen több vendéglőt látni) csak úgy, engedély nélkül szereltek föl biliárd asztallal. Legfeljebb ítéletet tettek róla az illetékes iparhatóságnál. Ezt úgy On is megcsinálhatná (hogy tekerastul állít be), ámdó ugyanakkor jelentsen be a tett ítéletét, és ottani járási szolgabírógnál, — L. D. és M.— Terevni méltózatnak. A lejártát a most, június 10-ki számmal van. A következő (július 1.) száma már tartoznak az előfizetésre. A jan. 1-től jól 1-gy tehát úgy értelemszerűen. Kivánat dolgokról árjegyzék-kötet küldtünk. — Termék. Lehet hogy van a gyűjtő hibás adat abban a köléstünkben. De a nagy általánosságban cikkünk megfelelt a valóságnak. Ezt állítás is következtetjük, mert nemcsak a mi iparágunk, hanem más gazdasági ágak érdekelmei foglalkoznak szaklapok is ítétek az a közlésemünkkel. Mind a két példányt elküldtük. — S. M. H. — sor. Fejtse a borb aronnal az egy tiszta hordóba s az ájtéjett borra öntön beklütireként egy deci legfinomabb táblaolajt, azután rázza és hengeresse a hordót össze-vissza, hogy az olaj a borral minél jobban összevegyedjen. Ezt ismételve egy nap alatt többször. A következő napon ismét fejtse a bort az egy tiszta s gyengén kénezett hordóba: hogy a bor minél több levegővel érintkezzen, szükséges a folyó csap alá egy nyíra seprőt tartani. A bort araton ajánlatos gyengén megvárni. A fölést a vígágnal vigyázzon, ne kerüljön a borba. — T—C. Temesvár. A "Bittók" tökéletlenül annyira megszokott, hogy a töltő állg ténél el valahol, legfeljebb akkor, ha a a vendég azt tojás nélkül rendel, ami szintén ritka esetben fordul elő. Ez okból araton az árban sincs különbség, noha pedig az érték a tojás értékével kisebb.

Eladó üst.
 Egy darab 110 literes, alj használt **patinás-üstöt** árt, sisakkal és leeresztő csappal — 2 db 150 literes hosszú hűtővel együtt eladó 140 koromért. **Popovits László** vendéglősnél. **Vészto** (Békés megye).

Eladó nagyvendéglo.
 Igaz járás székhelyén (Somogy megye) a **bezárt vendéglo** saját kezelésem alatt, kitűnő forgalommal, — halálos! — miatt előnyös üzleti feltételek mellett házilag együtt, drókkal aronnal is eladó. Az épületben arri-kaszinó, étterem, — szállodások, vendéglőknek 3 szobás lakás, konyhák, ivó-szobák, óriási nagy udvar, nagy pince, istállók stb. van. Komoly értéklőknél bővebbet **özy. Vaskerty Lászlóné** tulajdonos. Igaz, (Somogy m.).

Csakis vendéglősnek prima vétel.
 Jól jövedelmező polgári vendéglő, étterem, ketherlyiség kuzináló, 3 vendégszoba házilag együtt fontos család ügyek miatt sírgörzen eladó. Szükséges tőke 40000 (negyvenzer) korona. Jelenlegi tulajdonos vagyonról szerzett. Cim a Fogadó kiadóhivatalban vagy bővebb-tesztésgből.
Matzner — Orient kávéházban minden délután 1/2 1/3-ig. 4-5

Eladó nagyvendéglo.
 Mindszenten (Csongrád m.) a Fő-utczán lévő nagyvendéglő házilag együtt a jogleplezés, összes be-berendezéssel ártáron eladó. Az épületben tartózik: söntés, egy kis és nagy terem, nagy búregyest folyosó, szép lástított ketherlyiség, szaletli, fedett új és egy régi kuziló, egy új tekeasztal, 6 szállószoba, teli nyári konyha stb. épület és helyiség. Házlelek területén 900 ööl. — **Vételhez kétség gázra szükség van.** Komoly vesők hő-ber felvilágosítást s yerbetnek: **Zánthó Kálmán** tulajdonosnál **Mindszent**, Csongrád m.

Jóforgalmu nagyvendéglo.
 mozával és az összes berendezéssel együtt eladó. **csejtel** haszonherbe kiadó zson-nali ekközletkés miatt. (Az épületnek vil-lanyvilágításra berendezett saját telepe van). megdudhatók **Szupjánzsky Antal** vendéglősnél **Csepel**, járszgyakunszónál m. gy.

Főpincér urak! Ne mulasztás-kezelni, fogvájó, hektograp-lap, szivarcsip, levegőpár, nejvagy stb. szükségletüket alantí csekély díjkorán megrendelni.

Vendéglo és kávéházi cikkeik raktára
 Budapest, Szentkirályi u. 34 (Fogadó-nyomda)

Páratlan olcsó ajánlat vászon és damaszt árúkból
Szállodások és vendéglős urak figyelmébe!

1000 drb lenvászon lepedő	220 150	—	—	Kor. érték drja 35.
2000 * Kárpáti	230 150	—	—	4 —
3000 * nehéz damaszt abrosz	150 150	—	—	3-4 ábró
2000 * * * *	180 150	—	—	4 —
1500 * * * *	230 150	—	—	3,50
2000 * * * * 12 szemesűvel	300 150	—	—	6,50
2600 tct. egűs nehéz damaszt szalvetta	60 60 tct	6	7,50	—
3000 * * * *	70 70	—	—	10 —
6000 drb kertj abrosz minden szinben	—	—	—	3 —
3000 tct. dupla damaszt törökűlő	60 120 tctja	—	—	12 —
6000 drb szecsejlyes párnaszuavt	—	—	—	2,50
1500 * * * * kő	—	—	—	1,50
2500 * * * * paplanhuzat	130 180	—	—	6 —
6500 tct vászon pohár és edénytrőlő tucattja	—	—	—	6 —
1500 drb angol fanell takaró	200 130	—	—	6, 7 —

Házimunka-fogadó.
 Dunántúli forgalmas városban, a piac téren **egy nagyforgalmu bezárt vendéglő** (nagyvendéglő) — családok miatt törökáron eladó. Az épületben: nagy söntés, polgári és rendes étterem, kávéház, nyári szaletli, négy szálló szoba, iparos-kaszinó, ezenkívül négy nagy istálló (100 fő) egy kis istálló stb. szükséges helyiség tartozik. A városban 3 hetipiac, 4 országos vásár, nagy **vidéki- és katonai forgalom** van. (40 ezer katoná fordul meg miután az összes honvédtörzsek és gyalogság lötere itt van). **Vételár:** 100.000 (százezer) korona. **Vételhez szükséges** 50 ezer korona. Bővebbet a kiadóhivatal.

DEUTSCH FERENC
 vászon és damaszt árúháza
 szállodások és vendéglősök szállítója
BUDAPEST, VHIL. MUZEUM-KÖRUT 10. SZ.
 ALAPTÁSI ÉV 1896. TELEFON 145—92.

Felsőmagyarország egyik forgalmas

városának (megkonkurrenciája nélküli fogadója (szállodája) — város-
gyei székhely) konkurrenciája nélküli fogadója — a város-
ból való elköltözés miatt azonnal eladó. Az üzletnek **erős**
ital- és konyhaforgalma van, nyáron pedig a
Tátrai látogatók községéig majd megfordul benne. A fogadó
20 szobája hangtűpő ajtóval ellátva és modernül berendezve.
Az üzletnek 2 pár ló, omnibusz, két hntó s teljes felszerelés
tartozik. **Évi bér 6000** (hatezer) korona korona.
Óvadék 3000 kcs. **Vételhez 25 ezer** korona készpénz
szükséges. Cim a kiadóhivatalban. 7-7

Vendéglő és szálloda

budapesti vasuti pályaudvarral szemben, nagy és látogatott kerti-
széssel, nagy **italfogyasztással**, — más üdlet átvétele miatt sürgősen
eladó. **A szobák majdnem behozhatók a házbért.** Bér csakely
5000 korona. Míg 7 éves szerződés van. Eladási ár 16 ezer korona.
Csakis komoly vevőnek adja meg a címet a kiadóhivatal. 4 4

Vendéglősök figyelmébe!

Kiadó vendéglő

— vagy jutányosan eladó ház —

Erzsébetfalván 4 éve fennálló nagyforgalmu vendéglő, melyhez szép nagy kerthelyiség tartozik, november hó 1-re berendezés nélkül több évre bérbeadó, de **előbb is átvethető a esetleg — részletfizetés mellett a ház is eladó.**
Bővebbet: **Kovácsics Lajos** háztulajdonosnál
Erzsébetfalva, Zohar-utca 3. Telefon 18. 4-4

Kortyantó. A csillagokrol.

— Béla ur kérem, volt ön katona?
— Aztán mi közöd neked ehhez, te levegő ka-
varó! — fordít rá a borosra az éthoród.
— Aztért bátorkodom kérdezni, mert akkor biro-
nyára azt is tudja, hogy az uristen mennyivel na-
gyobb, mint egy huszárkapitány.
— Hát mennyivel?
— Amennyivel az istennek több csillaga van.
— Ha ilyen zöldeket beszél, akkor nyomban
azt is mond meg, hogy hány csillag van az égen,
— mert különben kitekerem a nyakadat! mondja
kemény hangon az éthoród.
— Hát még azt se teszik tudni? — sunyit a
ravasz Bende boros. — Eggyel több, mint amennyi
fűlert Béla ur ebben az esztendőben élvesszett a
lőversenyen.

Baranyában

egy híresen, jó és szép tölle és nyári **nagy-
vendéglő** (ábracarnok és étterem) gyönyörűen
berendezve — más vállalat miatt és akár házal,
akár anélkül azonnal eladó. **Évi árfogyasz-
tás:** 800 hektoliter; **borfogyasztás:** 350
hektoliter. 4-4

Papírszalvéta

1000 db-ontként 4.— Szállítja a **Fogadó könyv-
nyomda Budapest Szentkirályi-utca 34.**

Eladó

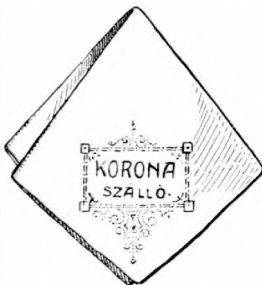
Szenice (Nyitra vm.) járási székhelyen
lévő, a szenicei takarékpénztár tulajdonát ké-
pező „**Fekete sas szálloda és nagy-
vendéglő**”, Bővebb felvilágosítást nyújt
a tulajdonos: „**Szenicei Takarékpénztár**”
Szenice (Nyitra megye).

Hirdetmény.

Felvidéki 10 ezer lakosú és nagy idegenor-
galmu városban egy jó és szép sarok piactérszi
étterem — sörcsarnok
külön **kis kocsma**val
eladó. — Italfogyasztás: **700 hektoliter** hivata-
losan kimutatva. — Cim a kiadóhivatalban.

Eladó új omnibusz.

Egy teljesen **szállodai omnibusz**
használatra új **szállodai omnibusz**
erős és könnyű-járatu, jutányosan **1000 koronáért**
eladó. **Varga Lajos** vendéglős
Magyarokanizsa. 4-4



A fogadós, vendéglős- és kávésiparhoz tartozók figyelmébe!

A nyári idény közeledtével felkérjük az i.
t. fogadós, vendéglős és kávé urakat, hogy

**étlap, (menu), papírszalvéta, papírtányér, rizsszalmaszál,
bonblokk, — hektograph-lap — hektograph-készülék,**

továbbá:

diszes kivitelű **borcímkek**, mindennemű **felirati táblák**, valamint egyéb a vendéglői és
kávéházi szakmánál előforduló **nyomatványok, szivarszipka stb. ...**

szükségletüket nálunk már most megrendelni
sziveskedjenek, hogy az árak idejekarán ren-
delkezésre álljanak. A rendeléseket mi a leg-
gondosabban elintézzük s a **megrendelő által**
előírt napra szállítjuk.

Nagyobb rendeléseknel és étlapokról készüggel
szolgálokunk árajánlattal.

Arjegyék ingyen és bérmentve!

Vendéglői és kávéházi cikkek raktára
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 34. (Fogadó-nyomda).





Novágh Károly mű- és disz-mű-esztergályos

Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 3.

(Első Hszai Takarékpénztárral szemben)

Ánla saját készítményű **elefantcsont- (biliárd) golyók, dákok, sakk, dominó, lignum santum-golyók, babuk, sétatokok, tatók- és borostyánkő dobánvő-eszközöket stb. nagy választékban. — Biliárd-golyók **esztergályozása, dákok, sakk és dominó javítása olcsó ársmítással, pontos határidőre való szállítással — elfogadtnak.** □**

Emmentháli

vagy különböző csemegeajánlatokat rendeljen csakis ...

a nyugalmagyarországi sajtgyárak és kivitteli vállalatától

Stauffer és Fiai Répcelak.

Hirdetmény.

Eladó „vendéglő, szálloda és kávéház“ a vasút közvetlen közelében, amely áll 4 vendégszoba, vendégház, kávéház, étterem, szepárd, 2 lakószoba, konyha, kamra, mulató kertelhelyiség, gazdasági udvar, istálló, mosókonyha, kocsiszín. Az üzlet 400 fős területen fekszik és teljesen be van rendezve. Bővebbet ...

Szabó Fekete János szálloda tulajdonos Jászberény.

KISPESTEN

1-2

Kossuth Lajos-utca 16. sz. alatt a községháza és szolgabírószákkal szemben levő, a „Vig titelőző“ című **jómenetelű vendéglő, házzal együtt, teljes leltárral, betegség miatt eladó.** — Bővebbet: Dvoracsek József pek mesternél, Kispeszt, Kossuth Lajos-utca 16. sz.

= Omnibusz =

alig használt, „Köber-gyártmány“ 12 ülés és 12 álló helyre **olcsón eladó.** Az omnibusz rendkívül könnyű járatu szerkezettel fogva hegyes vidéken is kelő könnyedséggel visz fel. 1-4

Bővebbet: **Schamberger Lászlónál Aradon.**

Ugoesa megye székhelyén

a Fő-utcán: szálloda, étterem kertelhelyiséggel, teljes berendezéssel, vízszávonól miatt kiadó vagy eladó. Bővebbet: **Szarvady Sándor** Pannónia-fogadó. **Nagy szállás.**

A szabadalmazott „Viniconservator“

használatát által a bor mindig friss marad és ellentéti a megsavanyodásnak.

Felülmulhatatlan mód a bor conserválására, amit a világ összes vegyszert és borászati szakértői elismernek.

Nem lehet a „**Viniconservator**“ nélkül vendéglős, étterem-tulajdonos, sem bortermelők, valamint szőlőültetvényesek sem. A „**Viniconservator**“ gyakorlati használhatósága által nagyon sok hivatást szerzett a kontinens borászati szakértők körében.

Az óriási kivétel miatt a „**Viniconservator**“ ára lezártított s ma már **15 kor.** — ért kapható. darabonként Megrendelő 6 a

„Viniconservator“ betéti társaságnál Sziszek (Horvátország).

Elismerő és köszönytnyilvánító levelek mindenki által megtekinthetők. Használati utasítás és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. □

Eladó vasszaletli ponyvával.

Egy **15 méter hosszú és 5-25 méter széles vasszaletli,** olyan állapotban, mint ahogy **agrárhelyén — megfelelő nagyságu ponyvafedéllel —** olcsó áron eladó. Bővebbet ...

Szentgyörgyi Ferenc Andrassy-kávéháztulaj. **Kassa.**

Igen jóforgalmu vasuti vendéglő

nagyon csinos újari kertelhelyiséggel, fedett tekepárvával, a horvátoktól építéssel betegesség miatt **örökárban** eladó, esetleg **bérbeadó.** — Leladást ár: 28 ezer korona. Berbeveléssel: 2500 korona. Az üzlet bármely városi vendéglős családnak megfelel. Bővebbet: ...

Kovács Gyula vasuti vendéglős, Dunapataj.

Keresek egy jóforgalmu

vendéglőt vagy kisebb szállótat bérlébe vagy csekélyköltségre nagyobb vidéki városban vagy községben. Utóbbi esetben megfelelő óvadékkal rendelkezem. Cím: **Wirth János** főpincér, Zsombolya, Főter. 2-2

Társ kerestetik vagy bérbe adatik!

Isteg megye székhelyén, az Ugoesai palotájában egyedül álló és keresztény község által látogatott jó forgalmu és jól berendezett **étterem és sörcsarnok** — szép és nagy kertelhelyiséggel bérbeadó vagy társ kerestetik hozzá. A vendéglő konyháján egy országosan ismert jó főző- és vendéglősé vezet. Társ lehet száraz, szett keresztény nőb vagy nőtlen ember. **Társulás** esetén 5000 és bérbeveléssel esetén 10-950 korona szükséges. Ezt felfogalom 60-70 ezer koronára. Evi bére: 3000 korona. Tulajdonosokkal személyesen tárgyalhatni. Cím: a kiadóhí utalban.

ELADÓ VENDÉGLŐ

Budapesten, a X. kerületben, egy **kitünő nyári és téli üzlet,** melnek helyiségeit csakis jobb község látogatja, **házzal együtt teljes berendezéssel eladó.**

Az üzlet áll: két vendégszoba, egy lakószoba, téli és nyári konyha, nagy zárt veranda, szép kertelhelyiség, jégverem, tekepálya és a szükséges mellékkelhelyiségekkel. Eladási ár **negyvenezer** korona. Az átvevőnek 32 000 (harmincezer) korona szükséges. — Bővebb felvilágosítást nyújt a „**Fogadó**“ kiadóhivatala VIII. Rákóczi-ut 13. 1-4

Szálloda, vendéglő, kávéház-

üzlettel, mely a városnak élénk és jobb pontján fekszik, **10 szoba föl-szereléssel s a kávéházi és vendéglői berendezéssel** — más üzlet vállalat miatt, igen jutányosan s a leltár értéken alul: **hettedezer koronánál** átalodom **átvetlenül 1500 korona** letétesse elé. Még ötves szerződés van. Bővebbet

Kauschky Kourád Korona-szállodás

Nagybánya. 3-4

Kiváló új fajták!

Meghívás.

Ó borok nagy választékban!

Visontai és Mátrahegyaljai Szőlőtelepek - Borértékesítő - Részvénytársasága

Elnök: Nagymeltságu Dr. KALLAY ZOLTAN v. b. t., Hevesvárm főispánja.

Igazgatóság székhelye: **GYÖNGYÖS** (Főter, Lubyház, Új bankpalota).

Sürgőnycim: Postafiók 1. sz. Telefon 99. sz. Visontamátra

0 1908 - 1911. évjáratu és új fajták.

Pecsenye, csemegé, szamorodni és aszú-borok.

Hazánk legnagyobb termő hegyi oltványi szőlőtelepei:

Beüetett terület 540 hold. Évi termés 12,000 Hltr.

A t. vendéglős urakat meghívjuk szőlőtelepeink pincészetének megtekintésére, szükségletük méltányos arban, idejekorán való biztosítása céljából.

Borfajok: Mézes, Ezerjé, Rizling, Furmint (Som), Hárslevelű, Muskát-Otonell, Chasseias, Kövidinka, Pozsonyi, Erdei, Mustos, Madelaine, Kadarka, Otello, Opörtó, Burgundi, Kahernet.

Budapesti képviselet:

X., Bányá-utca 12. Polgár Dávid és Tarsa urak, Budapest I., Fehérvári-ut 39.

Telefon 122-41.

Zala-, Vas- és Somogy megyei képviselet:

Telefon 144 - 14.

Erzsébetfalvai képviselet:

Lauer József ur
Erzsébetfalva, Alkotmány-u. 4.Ezerrel több kóstoló orvos és tanszék ajánlja!
1904. ST. LOUIS GRAND PRIX.KRYSTALY VIZET!
KRYSTALY-ÁSVÁNYVIZET!**Kristály**forrás szénásvával telített ásványvíze hasznos ital **ételgyógyászati és emésztési nehézségeknél.** A legtisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. — Hathatós **szomjoltó**. — Védőkész és kórházi **gyógyászati** szállítás. — Kérjen árajegyzést. — Szénásvatlen-néki töltés is rendelhető, mely hasonló **enyhésege** folytán pótolja a francia Evian és St. Galmier vizet. Szt. Lukács-fürdő Kútállalat Budan.**Borbetegségnél, hordókezelésnél** (és tisztításnál) szükséges előírásokra nézve teljes ismeretést nyújt a **„VENDEGLŐSOK NAPTA, RA”** mely a „Fogadó” előfizetők kor. 2.50.**Triumph Írógép**

a legújabb, legjobb és legalkalmasabb írógép, melyet kettő praktikus volta és könnyű kezelése miatt alkalmazhatunk ugy a külföldi, mint a hazai

fogadókban és éttermekben.A fogadók, vendéglők és kávéházak írógépe a **Triumph-írógép.**

Megrendések Intéződik:

Írógépeket terjesztő és kölcsönző vállalat**Löwinger és Lantos**

Budapest, VI. ker., Teréz-kört 29. sz.

Étláprásra (nagyobb éttermek) és minden üzleti levelezésre a „Triumph” írógépet használják.

Bérbeadó**Dévan az „Orient szálloda”**

és az ezzel kapcsolatosan berendezendő

: kávéház. :

Az ingatlan folyó év augusztusában eszüköndő elárverezése folytán a 30 szobából álló elsőrendű berendezett szálloda és a legjobb posztóval berendezhető kávéház bérletére, megfelelő tőkével vagy biztosítékkal rendelkező szakembert keresünk. —

Ajánlatok beküldendők a

Dévai Takarékpénztár r. t.-nak

3-3



Ezért berendezésük, csapjuk egy-egy lezserit és a minden cikkünk a FOGADÓ hasznos és kellemes olvasmány.

Vendéglősök, kocsmárosok és kávéosok figyelmébe!Üveg és porcellán árak nagy választékban és eredeti gyári áron kaphatók **új. GRÜN WALD MÖR** üveg- és porcellán nagy raktárban Bpest, IV., Ferenc József-rakpart 6. (a Ferenc József-híd közelében.)**Pincérek figyelmébe!**Fő- és fizetőpincérek kiknek **oldal-zeblárca** (papírpénz), vagy (apró- és ezüstpénz számára) **pincértáskára** van szükségük, amelynek feneke nincs beillesztve, hanem a felsérzék az aljáról egy darabból készült. — a **legújatosabb árak mellett** — szerezhetik be:**Molnár Vilmos** **sérkötőgyárosnáj, BUDAPEST, IV., Károly-kört 25. Központi városnáj.** — **Képes árjegyzék bérmentve** —**Fogadó-nyomdávállalat**

Budapest VIII., Szentkirályi-u. 34. szám. ::

Közérdeklő figyelemre

A fogadók, vendéglős és kávéházakhoz tartozóknak (vendéglős, kávé, fogászati, szőlőpincés és étterem uraknak) bármely az üzleti kapcsolata cikkre van szükségük, ne rendeljenek ilyen másból, mint a fenti című vállalatnál, amely a rendelt tárgyakat nemcsak jobb minőségben, hanem olcsóbban is szállítja.

ERRMANN J. L. R.T.

es. és kir. udvari szállító

1819. ében alapított országos szabad. Alpacca- Chinaezüst- és fémáru-gyárának főraktára:

BUDAPEST, IV. KER., VACI-UTCA 8. SZ.

(Raktárak: Bécs, Grát, Prága és Triestben.)

Nagy választék legszolidabb kivitelű tárgyakból Szállodák, Vendéglősök, Kávéházak és háztartások részére.